ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI

FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

9 июнь, сешанба 1998 йил №67 (569)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

УШБУ СОНДА:

2-бетда
ДАРДНИНГ ДАВОСИНИ СЎРАНГ
3-бетда
ХЎЖАЛИК СУДИ
4-бетда
ЧЕЛЛЕНЖЕРНИНГ УЧИНЧИ ЁЗИ

Жиззах вилояти меҳнаткашлари ҳам Президентимиз И.Каримовнинг халқ депутатлари Қашқадарё вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқини катта қизиқиш, зўр эътибор билан ўқиб-ўрганиб, уни қизғин маъқулламоқдалар. Ана шу билан бирга ўз фаолиятларини таҳлил этишиб, мавжуд камчилик ва нуқсонларни бартараф қилиш режа-тадбирларини тузишаяпти.

Қуйида турли касб кишиларидан айримларининг фикри билан танишасиз.

ФАОЛИЯТ ТАҲЛИЛ ЭТИЛМОҚДА

Қонун устивор бўлсин

Абдумурод МУСТАФОЕВ, вилоят хўжалик суди судьяси:

- Инсонпарвар, ҳуқуқий, демократик жамият қуришга интилар эканмиз, бунда энг аввало қонун устиворлигини таъминлашдек муҳим вазифа ҳуқуқ-тартибот идоралари олдида турганлигини ҳар қадамда ҳис этамиз. Президентимиз ўз нутқида ижро интизомини таъминлаш ғоят долзарб вазифа эканлигини алоҳида таъкидлади. Дарҳақиқат, ижро интизоми озгина бўлсада, бўшашгудек бўлса, ислоҳотларнинг муваффақиятли боришига жиддий зарба бўлиб тушиши мумкин.

Фаолиятимизда хўжалик масалаларига доир ишларни кўриб чиқар эканмиз, аксарият ҳолларда айрим тадбиркорлар томонидан давлат банкидан олишган кредит қарзларни муддатида қайтармаслик ҳолатларига дуч келамиз. Шу ўринда қуйидаги фактни келтирмоқчиман. Ғаллаорол туманидаги Р.Тўхтамишев раҳбарлигидаги «Тараққиёт» хусусий фирмаси «Замин» банкининг Жиззах вилоят бўлимидан ўтган йил сентябрида 500000 сўмлик қисқа муддатли кредит олади. Фирма қарзни вақтида қайтармагани учун вилоят хўжалик судининг ҳал қилув қарорига кўра олинган қарзидан ташқари 59500 сўм муддати ўтган устама фоизни тўлайдиган бўлди. Бундай мисолларни яна келтириш мумкин. Афсуски, жойларда банклардан кредитлар олиб, ундан мақсадсиз фойдаланиш, қарзни ўз вақтида қайтармаслик ҳоллари учраб турибди. Демак, ижро интизомини таъминлашга барчамиз бирдек масъулмиз.

Деҳқон техникасини ким таъмирлайди?

Усмон ТОЖИЕВ, Ғаллаорол туман деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси раиси:

- Президентимиз ўз нутқида Қашқадарё вилояти фермерларининг бугунги ҳаётига алоҳида тўхталиб, тўпланиб қолган муаммоларни таҳлил этиб берди. Вилоятимизда ҳам фермерлар олдида тўпланиб қолаётган муаммолар кўп. Уларни босқичма-босқич ҳал этиб бориш вилоят уюшмаси раиси вазифасида яқинда иш бошлаган Дўстмамат Қодирқулов билан биргаликда ҳамжиҳатлик билан ҳаракат қиладиган тармоқ фаоллари олдида турган муҳим вазифадир.

Хўш, деҳқон-фермерларимиз олдида қандай муаммолар турибди? Энг аввало деҳқонларимиз техника билан қай ҳолда таъминланганлигига тўхталсам. Ҳозирги пайтда деҳқон-фермерларимиз қўлида жами 296 та турли хил техника воситалари мавжуд. Бундан кўриниб турибдики, деҳқон ва чорвадорларимиз жойлардаги машина-трактор парклари хизматига муҳтож бўлиб туришибди. Очиғини айтганда МТП хизматидан кўнгил тўлмайди. Аксарият ҳолларда шартнома шартларининг бузилиш ҳоллари учрамоқдаки, бу билан деҳқонларимиз кўпроқ ютқазишмоқда.

Деҳқон-фермерларнинг кредитлар олишда ҳужжатлар тақдим этишини янада соддалаштирилиши тарафдоримиз.

Туманимизда ҳозирги кунда 174 та мустақил деҳқон-фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Шундан 117 таси чорвачиликка, 57 таси деҳқончиликка ихтисослашган. Ўтган хўжалик йилида улар 2318 тонна дон, 159 тонна картошка, 355 тонна сабзавот, 153 тонна мева, 155 тонна узум маҳсулотлари ишлаб чиқардилар. Шунингдек, 105 тонна гўшт, 76 тонна сут, 4 тонна жун етиштирдилар. Бу йилги режалар янада улкан. Туманимизда деҳқончилик асосан лалми ерларда олиб борилади. Бунинг ўзига хос муаммолари борки, уларни ҳал этмасдан мўл ҳосил етиштириш мумкин эмас. Ана шу йўлда ҳормай-толмай меҳнат қилаверамиз.

Адолат буюк мезон

Ширинбой ЧИЛҒАШЕВ, таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари Жиззах вилоят қўмитаси раиси:

- Президент И.Каримов нутқида айтилган ҳар бир таҳлилий сатр кишини ўйлашга, фикрлашга даъват этади. Бугунги раҳбарликнинг энг буюк мезонининг адолат деб аталиши ҳақиқатдир. Ҳақиқий раҳбар одамларнинг кўнглига йўл топиб, уларни эзгуликка, яратишга даъват қилади ва ўзи ҳам одамлар юрагидан жой олади. Шукроналар бўлсинки, ана шу тоифадаги раҳбарлар вилоятимизда кўпчиликни ташкил этади. Биз улар билан ҳамиша фахрланамиз.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари вилоят қўмитаси ҳам ўз фаолиятида ўқув юртлари муассасалари тизимида ҳуқуқий назоратни кучайтира бориб, меҳнат кишисининг ҳуқуқларини ҳимоя этиш борасида ариза ва шикоятлар билан ишлашга алоҳида эътиборни қаратмоқда. Қўмитамиз томонидан қабул қилинган қарорлар доимий назоратга олиниб, уларнинг бажарилиши юзасидан масъул кишиларнинг ахборотлари тинглаб борилади.

Суҳбатдош:
Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири

Чорва ўгай бўлмасин!

ГЎШТ, СУТ ЯХШИ-Ю, ТАШВИШИ ЁМОНМИ?

Деҳқон деҳқонга бир йилда, чорвадор чорвадорга эса қирқ йилда тенглашармиш. Чорванинг меҳнати, заҳмати оғир. Чунки мол туёқдан кўпаяди. Уни туну-кун ҳаловатдан, оромдан кечиб парваришлаш лозим. Ана шундагина мақсадга эришиш мумкин. Сир эмас, ўз чорвасига эга бўлган хонадонми, хўжаликми, хуллас, ким бўлмасин, унда барака бор. Гўшт, сут сероб. Бозор иқтисоди шароитида айниқса жониворларнинг қадр-қиммати жуда юқорилаб кетди. Айниқса Мирзачўл томонларда мол-ҳолнинг ўз ўрни бор. Бир пайтлар ҳар бир хўжаликда қўтон қўй ва қорамол фермалари бўларди. Чорвачиликни истиқболли тармоққа айлантириш, молларни ўз эгалари қўлига топшириш режалаштирилди. Бу ўз самарасини бериши шубҳасиз эди. Бироқ, кўзланган натижага эришилмади. Оқибатда сони кескин камайиб кетди. Сут ва гўшт тайёрлашда парокандалик юз берди. Жамоа чорвачи абгор ҳолга келди. Қолоқлик чуқур илдиз отди. Пировардида тармоқ ўгай соҳага айланиб қолди. Бугун бу ҳақда бош қотирмас эканмиз, эртага кеч бўлади.

Яқиндагина кунига 10-12 литр сут берган сигирдан бугун 1-1,5 литр сут соғиб олинаётганлигига ҳеч ким ажабланмай қўйди. Бу эчкимижоз сигирлар қайдан пайдо бўлди ўзи. Ҳатто илгари битта сигирдан йил давомида 3-3,5 тонна сут соғиб топширилган бўлса, ҳозир Сирдарё вилоятидаги айрим туманлар йил давомида ана шунча сут сотаяпти. Чорвачиликнинг хусусийлаштирилиши хўжалик раҳбарларига жуда қўл келди. Улар елкаларидаги зил-замбил юкдан аллақачон холи бўлиб олишган. Кўпи пахтачиликнинг эвини қилолмай ётибди, чорвага бало борми. Вилоятдаги юзга яқин чорвачилик фермаларини тадбиркорлар аллақачон ўз қўлига олиб, минглаб жониворларни афлосотунга жўнатиб бўлишди. Бутун-бутун бошли чорвачилик фермалари талон-торожликка учради. Яқинда Мирзаобод туман «Тошкент» ширкатлар уюшмасига қарашли бўлган чорвачилик фермасида бўлдик. 600 дан ошиқ мол парваришланган, 30 дан ошиқ соғувчи меҳнат қилган бу даргоҳ ҳолига маймунлар йиғлайди. Ферма гоҳ у тадбиркорга, гоҳ бу тадбиркорга оширилавериб адойи тамом бўлди. Очиғи, молхоналарни ҳам кимдир кўчириб кетмаса бўлгани, деган фикр хаёлимиздан ўтди. Бир пайтлари вилоятда донг таратган «Бўстон» чорвачилик комплекси аҳволи ҳам худди шундай. Бу ерда ҳам молхоналар аллақачоноқ ҳувиллаб қолган. Ш.Рашидов туманидаги «Пахтаобод» деҳқон-фермерлар бирлашмасида бир пайтлари 800 бош қорамол парваришланган бўлса айни пайтда улар сони 200 бошнинг нари-берисида. Биз чорвачиликдаги умумий аҳвол билан танишар эканмиз, кўнгилни қувонтирадиган далилни учрата олмадик. Ахир чўлда чорвачиликни шакллантириш, тоза наслли молларни кўпайтиришга қанча вақт кетганди. Не-не одамлар бу соҳага ўз умрларини бахшида этган-ку. Унинг инқирози эса жуда осон кечаяпти, афсус.

Бир пайтлари «Гулистон сут» ҳиссадорлик жамияти ҳам гуриллаб ишлаб турарди. Завод бир кунда 300 тонна сутни қайта ишлаш қувватига эга. Бироқ, ҳар куни бу ерга 1,5-2 тонна миқдорида сут келтирилади. 1997 йилда хўжаликлар ва фермер хўжаликлари билан 6333 тонна маҳсулотга шартнома имзоланган эди. Лекин завод 3200 тонна сут олиб, бу борадаги топшириқни 58 фоизга уддалаган. Аммо сут топширганларнинг аксарияти маҳсулот учун сариқ чақа ҳам ололгани йўқ. Ўртада югур-югур, асаббузарлик кўп. Чорвадорлар заводга, завод эса уларга айбни ағдаргани-ағдарган. Ҳар икки томон ҳам ўзича ҳақ. У томон шартномани бажармаган, бу томон эса пулини, емини вақтида бермаган. Хуллас, вилоятда на чорвачиликни, на қайта ишлашни тартибга солиш чора-тадбирлари кўрилаяпти.

Тўғри, истиқбол сари юзланаётган хўжаликлар ҳам йўқ эмас. Чунончи, Ховос туманидаги «Ховос» ширкатлар уюшмаси бунга мисол бўла олади. Хўжаликда жами 23 отар қўй бор. Уларда 9412 бош қўй парваришланмоқда. Ховослик чорвадорлар ҳар 100 бош совлиқдан 90 тадан ошириб қўзи олишга муваффақ бўлдилар. Қорамолчиликда ҳам силжишлар бор. 1997 йилда ҳар 100 бош сигирдан 64 тадан бузоқ олинган бўлса, бу йил бу кўрсаткич 75 бошга етказилди. Ишласа бўлади. Ёки янгиерлик тадбиркор Султон Эсирғаповни олиб кўрайлик. Уч йил муқаддам у «Нурлизода» хусусий фермер хўжалигини ташкил этганди. 90 бош қорамол парваришлайди. Ишбилармон ўзи етиштирган маҳсулотни қайта ишлашни ташкил этди. Айни пайтда кичик цехида колбасанинг 5 хилини, консерва маҳсулотларининг 12 хилини ишлаб чиқармоқда. Ўз цехларида ойига 2,5 тонна колбаса, 50 минг шартли банка консерва маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ташкил этди. Фермер хўжалигида 30 киши фаолият кўрсатиб келмоқда. Ўртача ойлик маоши 3-3,5 минг сўм. Фермер хўжалигининг йиллик товар айланиши 8 миллион сўмга етказилди. Тиниб тинчимас тадбиркорлар учраб тургани йўқ. 5 гектар ерга боғ яратган. Нишона ҳосил олаяпти. Шунингдек, паррандачилик фермасини ишга тушириб халқимизни парҳез ва тухум билан таъминлаш ниятида.

Чорвани чорва қилгунча минг ўлиб минг тириласан, дейишади. Ана шундай фидойилар қўриқда ҳам кўп. Яна битта мисол келтирайлик. Гулистон шаҳрида «Паррандачилик» хўжалиги бор. Бу хўжалик тамомила таназзулга юз тутганди. Кўпчилик ишловчилар ҳам бу ерни тарк этишди. Баъзилар энди хўжалик қаддини тиклай олмайди, деган қарорга аллақачон келишганди. Раҳбар ўзгаргач ишлар бошқача тус олди. Бир йил муддатда паррандабоқарлар ишни изга солиб, барча қарзлардан қутулишди. Ҳатто фойда олишга ҳам эришдилар. Бу йил эса сердаромад хўжаликларнинг бирига айланди. Кўриниб турибдики, ишбошига жуда кўп нарса боғлиқ. У жамоани муваффақиятлар сари етаклай билиши, янгиликни излаб топа олиши шарт. Қачонки кўпчилик манфаати устун бўлмас экан ютуққа эришиб бўлмайди.

Шу ўринда айрим мулоҳазаларни ўртага ташламоқчимиз. Қишлоқ хонадони борки чорва ушлайди. Ахир сут, қатиқ, сарёғ ўзингдан чиққанига не етсин. Кейинги йилларда аҳоли қўлидаги моллар бош сони кескин кўпайди. Истеъмолдаги маҳсулотнинг 80 фоизи шахсий ёрдамчи хўжаликлар ҳисобига тўғри келаяпти. Бугун вилоятдаги барча бозорларни гўшт ва сут билан таъминлаш улар гарданига тушаяпти. Лекин шахсий чорва эгасига эътибор, рағбат йўқ. Улар учун ем-хашак, моллар парвариши учун яйлов ажратиш ҳеч кимнинг эсига келгани йўқ. Чорвани хусусий секторда ривожлантириш учун давлат эътибори жуда зарур деб ўйлайман. Баъзи раҳбарларимиз хусусий чорва, зовурлар, ариқлар ёқасида боқилаверади-да, дея аравани қуруқ олиб қочмоқчи бўладилар. Аммо замон ўзгараяпти. Ерлар деҳқон-фермер хўжаликларига тақсимлаб берилган. Ер эгаси бўлган айримлар ўз ҳудудларидаги зарур бўлимларга хўжайин бўлиб олишган. Устига-устак Пахта ва ғалла экилган майдонлар атрофига мол боққаннинг боши ғалвадан чиқмайди. Бу масаланинг бир томони, унинг иккинчи томони ҳам бор. Ахир ҳар бир чорва моли парваришлаётганлик учун тегишли миқдорда солиқ тўлаб борилади. Кўриниб турибдики, шахсий хўжалик эгалари ҳам маълум имтиёзга эга бўлишга ҳақлидир. Қачонгача емни бозордан беш-олти баробар қимматига сотиб олишади. Бизнингча, Гулистон ёғ-экстракт, «Оқ олтин» дон ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятларининг чорва озуқаси билан савдо қилувчи дўконларини очиш фурсати келди. Гўшт, сут, қатиқнинг кундалик ҳаётимизда тутган ўрни беқиёс. Шундай бўлгач, унинг серобчилигини таъминлаш бугунги ҳаракатимизга боғлиқ. Чорвага бугун назар ташламас эканмиз, эртага дастурхонимиз сероб бўлади, дея ҳеч ким кафолат беролмайди.

Нурилла ШАМСИЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

АНТИҚА ТОПИЛМА

Франция олимлари Кемпер шаҳрида олиб борилган археологик қазишма ишлари чоғида антиқа топилмага дуч келдилар. Қадимий қабрлардан бирида бундан 800 йил олдин, яъни 12-асрда дафн этилган ёш боланинг қолдиқлари топилган. Қизиғи шундаки, марҳум боланинг мияси қандайдир йўл билан бешикаст сақланиб қолган. Олимлар бола миясининг саккиз аср давомида ҳам чириб кетмаганидан ниҳоятда ҳайратга тушиб қолдилар. Бу топилманинг муҳим томони шундаки, энди ана шу мия қолдиқлари ёрдамида 12-асрда яшаган одамларнинг ақлий ривожланиши ва тафаккурини ўрганиш имкони туғилди.

МУЗОКАРАЛАР ДАВОМ ЭТАДИ

Москвада Грузиянинг Россиядаги элчиси Важа Лордкипанидзе ва Абхазия Президентининг махсус вакили Андрей Жаргения ўртасидаги музокараларнинг навбатдаги босқичи бошланди. Учрашувда грузин-абхаз можароларини тинч йўл билан ҳал этиш масалалари кўрилмоқда.

КЎРГАЗМА

Грецияда сўнгги йиллардаги энг йирик кемалар савдо-кўргазмаси бўлиб ўтди. «Посейдон-98» деб номланган мазкур кўргазмада жаҳоннинг 30 дан ортиқ давлатларидан келган 1500 дан зиёд кемасозлик фирма ва компаниялари вакиллари иштирок этдилар.

ҲАЛОКАТНИНГ ОЛДИ ОЛИНДИ

Францияга қарашли чартер йўналишидаги самолёт Туркиянинг Анталия аэропортига қўнишга олти марта уринди. Бироқ аэропорт осмонида самолёт мосламаларида жиддий носозлик вужудга келиб, учувчилар уни қарийб уч соат давомида ерга қўндира олмадилар. Ниҳоят, еттинчи уринишдан сўнг 175 нафар йўловчиси бўлган Француз самолёти аэропортга қўна олган.

НАВОЗ ШАРИФ АРАБ МАМЛАКАТЛАРИДА

Покистон Бош вазири Навоз Шариф араб мамлакатларига сафар қилди. Навоз Шариф Бирлашган Араб Амирликлари ҳамда Саудия Арабистонида бўлди. У ҳар икки давлат раҳбарлари билан Жанубий Осиёда тинчликни сақлаш муаммолари ва қатор иқтисодий масалаларни муҳокама этди. Жумладан, Навоз Шариф араб давлатларидан Покистонга арзон нархларда нефть сотилишини сўради. Қатор давлатлар томонидан иқтисодий жазо чораларига маҳкум этилган Покистон энди араб мамлакатларидан кўмак сўрамоқда.

ШВЕЦИЯДА ТАНТАНА

Швецияда миллий байрам — швед қироли Карл Густав XII тахтга ўтирганининг 25 йиллиги кенг нишонланди. Мазкур юбилей муносабати билан Стокгольмдаги қирол қасрида катта байрам бўлиб ўтди. Тантанали маросимда турли давлатлардан таклиф этилган 2 мингдан зиёд меҳмон иштирок этди.

ЗЎРАВОН ФИЛ

Белоруссиянинг Гродно шаҳри ҳайвонот боғида фавқулодда ҳодиса рўй берди. Ҳайвонот боғида сақланаётган фил ўзига овқат бериш учун кирган ходимага ташланиб, уни оғир жароҳатлаган. Бечора аёл касалхонага олиб кетишаётган чоғда жон берган. Мутахассислар филнинг бундай зўравонлигига иккита сабаб борлигини аниқлаганлар. Гап шундаки, овқат берувчи ходима қафасдаги филнинг ёнига илк бор кирган. Демак, фил уни танимаган. Иккинчи сабаб эса, янги ходима филнинг овқатланиш вақти бўлганини унутиб қўйиб, таомни бир соат кечикиб олиб кирган. Ғазабланган фил эса янги ходимадан «ўч» олган.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 9 июндан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*/

1 Австралия доллари	52,97
1 Австрия шиллинги	7,09
1 Англия фунт стерлинг	144,66
10 Бельгия франки	24,19
1 Голландия гульдени	44,28
10 Греция драхмас	2,95
1 Дания кронаси	13,11
1 БАА дирхами	24,13
1 АҚШ доллари	88,63
1 Миср фунти	26,05
1 Ирландия фун	125,85
1 Исландия кронас	1,25
10 Испания песети	5,88
100 Италия лираси	5,07
1 Канада доллари	60,71
1 Хитой юани	10,70
1 Қувайт динори	293,48
100 Ливан фунти	5,86
1 Малайзия ринггити	22,10
1 Германия маркаси	49,91
1 Норвегия кронаси	11,89
1 Польша злотийси	25,73
10 Португалия эскудоси	4,89
1 Сингапур доллари	51,82
1 СДР	118,63
1000 Туркия лираси	0,34
1 Финляндия маркаси	16,44
1 Франция франк	14,88
1 Швеция крона	11,33
1 Швейцария франки	60,02
1 ЭКЮ	98,25
10Жанубий Корея вони	0,63
10 Япония иенаси	6,31
1 Россия рубли	14,37
1 Украина гривнаси	43,06
1000 Беларусь рубл	2,47
1 Латвия лати	148,21
1 Литва лити	22,16
1 Молдава лейи	18,72
1 Қирғизистон соми	4,46

*/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

РЕСПУБЛИКА БИРЖАЛАРИДА

Республика кўчмас мулк биржасида бўлиб ўтган ким ошди савдосида 263 та иншоат ва мулклар янги мулкдорлар қўлига ўтди. Шу жумладан 211 таси ким ошди, 52 таси биржа савдоларида харид қилинди. Уларнинг қиймати - 40718,4 минг сўмни ташкил қилди. Савдолар жараёнида Бухоро вилоят филиали биринчи ўринни эгаллади. Бу ерда 2667,3 минг сўмлик 60 та битим имзоланди. Республика кўчмас мулк биржасида эса 10600,0 минг сўмлик иншоатлар сотилди. Шу жумладан Тошкент шаҳарида икки қаватли магазин биноси - 9 миллион сўмга ишбилармонлар қўлига ўтди. Қорақалпоқ республикасида ҳам 24 та кўчмас мулк иншоатлари - 9170 минг сўмга сотилди. Биржа бўйича савдоларда сотилиш нархи бошланғич нархига нисбатан 1,12 мартага ошди.

***

«Тошкент» республика қимматли қоғозлар биржасида бўлиб ўтган оддий акциялар савдосида 8 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар ўзларининг 19,4 мингта акцияларини сотишиб - 23,5 миллион сўмлик маблағга эга бўлдилар. Савдолар давомида 14 та брокерлик идоралари қониқарли фаолият кўрсатдилар. Йил бошидан эса 730,8 мингта акциялар сотилди.

БИРЖА ВА БАНК ХАБАРЛАРИ

Фарғонада Республика ташқи иқтисодиёт фаолият миллий банкининг катта биноси фойдаланишга топширилди. Бинонинг тантанали очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков иштирок этди ва банк фаолияти билан танишди. Бино Ўзбекистонда хизмат кўрсатган меъмор Аҳаджон Аҳмедов лойиҳаси асосида Туркиянинг «Айсел» фирмаси томонидан қурилган. Халқаро банк ахборот тизимига боғланган энг замонавий пул муомаласи технологик жиҳозларга эга бўлган бу иншоот миллий ва Европа меъморчилиги уйғунлашган услубда тикланди. Бу ерда мижозлар ва банк ходимлари ўртасидаги муомала атиги бир неча дақиқаларнигина эгаллайди, холос. Банкда дунё банклари, биржа марказлари, вальюталар ҳаракати ва истиқбол маълумотларини таҳлил қилиш имконияти яратилган. Бундай иншоотнинг Қўқонда қурилгани бежиз эмас. Буюк ипак йўлидаги муҳим савдо ва иқтисодий алоқалар маркази бўлган бу шаҳар ҳозирда ҳам Республика саноати ҳамда ташқи иқтисодий алоқалари ривожланган муҳим нуқтадир.

***

Наманганда қимматбаҳо қоғозлар бозорини намунали йўлга қўйиш ва кичик, ҳамда ўрта тадбиркорликни ривожлантириш масалаларига бағишланган семинар бўлиб ўтди. Семинарда «Баққоллик», «Нафосат» ҳиссадорлик жамиятлари фаолиятига юқори баҳо берилди. Шу билан бирга қимматбаҳо қоғозлар бозорини уюштира олмаётган қатор ташкилотлар ва корхоналар раҳбарларининг ишдаги камчилик ва нуқсонлари айтиб ўтилди. Шу куни кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорларида белгиланган вазифаларни ҳаётга тадбиқ этиш масалаларига бағишланган анжуман ҳам бўлиб ўтди. Ҳар икки семинар-кенгашда Республика Бош Вазири ўринбосари, Давлат Мулк Қўмитаси раиси Виктор Чжен қатнашди.

Д. ЮСУПОВ.

Японларнинг пилласи зўр экан!?

Жиззах вилоятида Япониядан келтирилган пилла қурти боқилди. Натижада пилладан мўл ҳосил етиштирилди. Янги нав пилланинг қанчалик самара келтирганини «Дўстлик» тумани мисолида ҳам кўриш мумкин. Тумандаги «Пилла» ҳиссадорлик жамиятида жорий йилда 42 тонна қимматбаҳо хомашё қабул қилиб олинди. Бу режадагидан 15 тонна ортиқдир.

Япониядан келтирилган пилла қурти вилоят меҳнаткашларига анча маъқул бўлди. Чунки у одатдаги пилла қуртларига нисбатан 8-10 кун илгари етилади, тут баргини ҳам кам истеъмол қилади. У хонадаги температура ўзгаришларига чидамли. Шунингдек, ундан олинган тола сифати анча юқори. Агар илгарилари ҳар қути пилла қуртидан 50-60 килограммдан ҳосил олинган бўлса, Япониядан келтирилган пилла қуртидан 80-100 килограммгача хирмон кўтарилди.

Суратда: тумандаги «Пилла» ҳиссадорлик жамияти лаборанти Гулшод Жумалиева ва жамият ҳосилоти Миркомил Суяровлар пилла сифатини текширишмоқда.

Б.ТЎРАЕВ
(ЎзА) олган сурат.

«ИШОНЧ» МАҚОЛАЛАРИ ИЗИДАН

«Журъатсизликми ё ҳафсаласизлик?»

Ш. Рашидов тумани агросаноат ходимлари касаба уюшма қўмитаси «Ишонч» газетасида эълон қилинган «Журъатсизликми ё ҳафсаласизлик?» мақоласи ёзасидан текшириш ўтказди.

Ҳақиқатдан ҳам Пахтаобод пахта тозалаш очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти касаба қўмитаси фаолиятида сезиларли камчилик ва нуқсонларга йўл қўйилган. Корхонада янги ишчи ўринларини ташкил этиш, одамларни ижтимоий ҳимоялаш, меҳнат муҳофазаси каби долзарб масалаларга етарли эътибор берилмаган.

Текшириш жараёнида касаба уюшма қўмитаси раисига алоҳида хона ажратилди. Туман агросаноат касаба уюшма қўмитаси раёсати йиғилишида шу масала кўриб чиқилиб, касаба уюшма қўмитаси раиси А. Ўринбоевга ҳайфсан эълон қилинди. Корхона касаба уюшма қўмитасининг кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилиниб, камчиликларни бартараф этиш юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқилди.

Р. ТУРСУНМУРОДОВ,
Ш. Рашидов туман агросаноат ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси.

Касаба уюшмаларида

ШАРТНОМА БАЖАРИШ УЧУН ТУЗИЛАДИ

Қарши ёғ-экстракция ҳиссадорлик жамиятида хорижий мамлакатлар билан ўзаро ҳамкорлик қилиш, илғор технологияларни ишлаб чиқаришга катта эътибор берилмоқда. Ўтган йили корхонада жаҳон андозаларига жавоб берадиган пластик идишларга минерал сув қуйиш цехи ишга туширилган бўлса, бу йил эса Ўзбек-Сингапур қўшма корхонасининг саъй-ҳаракати билан пластик идишларга ёғ қуйиш цехи фойдаланишга топширилди. Бу хайрли ишлар ўз самарасини бермоқда. Натижада корхонада маҳсулот ҳажмининг кўпайиши, сифати ошишига, молиявий аҳволнинг яхшиланишига эришилмоқда.

Жамиятда акциядорлар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимоялаш борасида қатор тадбирлар бажарилмоқда. Корхона 1997 йилни 78 миллион сўмлик яхши даромад билан якунлади. 1998 йилнинг ўтган ойларида ҳам қувонарди натижалар қўлга киритилди. Жамият ходимларига иш ҳақи ўз вақтида бериб борилмоқда.

- Оила йилида 80 минг тонна чигит қайта ишланиб, 12400 тонна пахта ёғи, 33200 тонна шрот, 27400 тонна шелуха, 250 тонна хўжалик совуни ишлаб чиқариш кўзда тутилган - дейди корхона касаба уюшма қўмитаси раиси Суяр Абдуллаев.

Соф даромад ҳисобидан ишчи-хизматчиларни моддий рағбатлантириш учун 2 миллион сўм, уй-жой қурилиши ва ижтимоий-маданий ишларни бажариш учун 5 миллион сўм, акциядорларга 7 миллион сўм миқдорида дивидент тўлаш қайд этилган. Корхонада ишловчиларнинг фарзандлари болалар боғчаларида тарбияланиши учун сарфланадиган маблағларнинг 50 фоизи корхона ҳисобидан қопланмоқда. Ҳозиргача муҳтож оилалардан 18тасига моддий ёрдам кўрсатилди. Оналик ва болалик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, аёллар меҳнати, уларга бериладиган имтиёзли таътил ва кафолатлар, ҳомиладор ва болали аёллар меҳнатини муҳофаза қилиш қатъий назоратга олинган. Касаба уюшма қўмитасининг саъй-ҳаракати билан илғор ишчи-хизматчилар республикамиздаги қадимий шаҳарлар бўйлаб бепул туристик саёҳатларга боришмоқда.

Ишчи-хизматчиларнинг фарзандларини ёзги соғломлаштириш мавсумида кўнгилли дам олишлари учун пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Яккабоғ туманидаги «Ёшлик» оромгоҳига 110 та йўлланма берилади.

Йўлланмаларнинг 50 фоизи корхона ҳисобидан тўланади.

Корхонада ишловчилар учун маиший ва савдо хизмат кўрсатиш намунали йўлга қўйилган. Сартарошхона, меҳмонхона, ҳаммом, нонвойхона, чойхона ва ошхона ишлаб турибди. Жамоа ўз ёрдамчи хўжалигига эга. Бу ерда 96 бош сигир ва 40 бош қўй-қўзи парвариш қилинмоқда. Сут маҳсулотлари зарарли иш жойларида ишлайдиганларга, болалар боғчаси тарбияланувчиларига бепул берилмоқда.

Дарҳақиқат, жамоа муваффақиятида жамият бошқарувининг касаба уюшма қўмитаси фаолиятини тан олиб иш олиб бораётганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

Аҳрор САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири.

Дам олиш масканларида

«ЗИЛОЛ» ҲАҚИҚАТАН ЗИЛОЛ

Зилол - бу мусаффо, тоза, тиниқ демакдир. Исми жисмига ярашган бу дам олиш масканининг чор-атрофи тоғлар билан ўралган. Бу тоғларни сайр қилар экансиз, унинг гўзаллиги, покиза ҳавоси чарчаган танларга ҳузур бағишлайди.

Республика сув хўжалиги ходимларининг «Зилол» санаторийси Чимён қишлоғига жойлашган. Тоғлар ўртасидаги қишлоқ мевали ва манзарали дарахтлари билан янада чиройли. Санаторий бош шифокори Умаржон Латипов 1991 йилдан буён фаолият кўрсатиб келаётир. Масканнинг Диломхон Каттабекова, Мунзирахон Отабекова, Дилфузахон Баҳромова, Адолатхон Ғозиева, Мақсудахон Йўлдошева ҳамда Одилжон Турғунов сингари шифокор ва ҳамширалари дам олувчиларнинг яхши ҳордиқ чиқариб, соғликларини тиклашларида қўлдан келганча хизмат кўрсатмоқдалар.

Одил САЙФИДДИНОВ.

ЯНГИ ЦЕХ

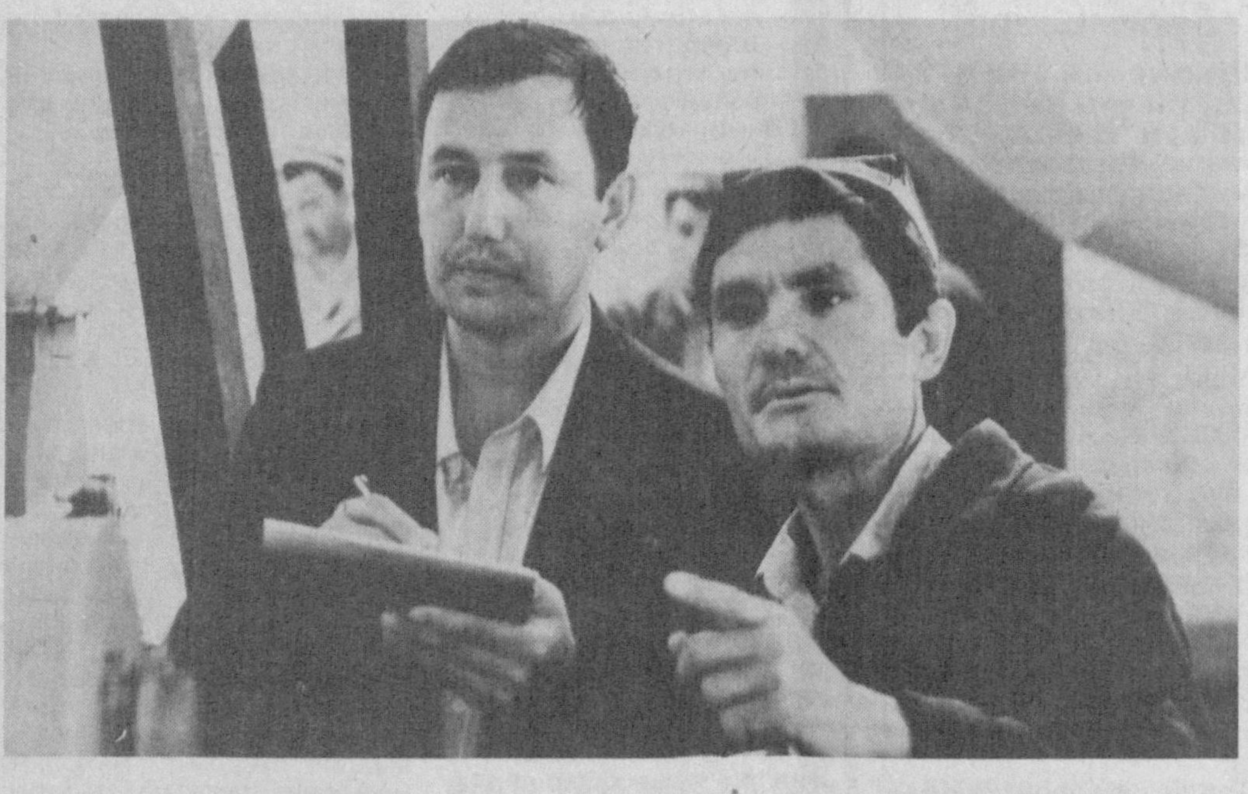

Боғдод туманидаги Дон маҳсулотлари очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида чорва моллари учун тўйимли озуқа ҳисобланган ўт уни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Шу мақсадда ширкат хўжаликларида фойдаланилмасдан турган ускуналар корхонанинг янги цехига келтириб ўрнатилди. Айни кунда мазкур цех бир кеча-кундузда 8 тонна ўт уни ишлаб чиқармоқда. Бу маҳсулот учун табиий ўтўланлар, ўсимликлардан хом ашё сифатида фойдаланилмоқда.

Суратда: Боғдод ҳиссадорлик жамияти бош механиги Анваржон Машрабов Хонқа омухта ем тайёрлаш цехи бошлиғи Тоҳиржон Раҳматуллаевга янги цех иш жараёни ҳақида сўзлаб бермоқда.

Бахтиёр ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ДАРДНИНГ ДАВОСИНИ СЎРАНГ

Сир эмаски, инсоннинг узоқ умр кўриши энг аввало унинг истеъмол қиладиган озиқ-овқатининг сифатига, таркибига боғлиқ. Озиқ-овқатнинг сифати эса қилаётган деҳқончилигимизга бориб тақалади. Хўш, деҳқонларимиз бизга ҳар томонлама сифатли қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириб бераяптими? Мана шуниси киши дилини ғаш қилади. Собиқ СССР даврида-»Коммунизм - бу мамлакатни электрлаштириш - механизациялаш - химиялаштириш»,-дейилган шиор остида иш олиб борилар эди. Ҳақиқатдан ҳам 1980-1990 йилларда деҳқончиликни химиялаштириш энг юқори даражага етган эди. Айниқса пахтачиликда минерал ўғитлардан фойдаланиш жуда авжига чиққан эди. Ҳолбуки меъёридан ортиқ ишлатилган ҳар қандай химиявий модда ҳам соғлом организмни, жумладан ерни ҳам емирувчи ҳисобланади. Ҳисобсиз ишлатилган селитралар ерга ҳам, қишлоқ хўжалиги экинлари сифатига ҳам, пировардида инсон саломатлигига ҳам зарар етказмасдан қолмади. Жумладан, ҳар гектар пахта майдонига ишлатиладиган селитра ўғити 1,5 тоннадан ҳам ошиққа тўғри келар экан. Бу ернинг бўйнига сиртмоқ солиб, оғзига азот тиқиб «ҳосил берсанг ҳам берасан, бермасанг ҳам берасан» деб, мажбур қилишдан бошқа нарса эмас эди. Оқибатда нитратдан нафақат тупроқ ва сувлар, ҳаттоки обҳаво ҳам ифлосланди, тупроқнинг унумдорлиги пасайиб кетди, тупроқ эрозиясини кучайтирди. Минерал ўғитларнинг кўп ишлатилиши пахтадан ташқари, озиқ-овқат ўсимликларига ҳам салбий таъсир кўрсатди. Ҳали-ҳанузгача кўпгина туманларда помидор, балғар қалампури, картошка, карам, пиёз каби ўсимликлардан ҳосил олиш қийин бўлаяпти. Ерга азотли ўғитларнинг кўп берилиши ўсимликлар учун зарур бўлган фойдали микроорганизмларни, жумладан, тупроқдаги табиий озиқа моддаларини майдалаб берадиган ёмғир чувалчанглари, ҳаттоки кейинги йилларда АҚШдан келтирилган калифорния чувалчанглари ҳам қирилиб кетди. Аммиакли селитра ва унинг таркибидаги нитрат чорва молларига ҳам салбий таъсир қилмасдан қолмади. Чунки чорва моллари учун асосий ем-хашак-маккажўхори пояси, беда, рож каби ўсимликлар асосан селитра ҳисобидан ўстирилади. Оқибатда бу чорва молларининг орик бўлиб, касал бўлишига ҳамда бола ташлашига олиб келди.

Келинг, бир бошидан кўриб чиқайлик. Азотли ўғитлар асосан аммиакли селитра ҳолида ишлаб чиқарилиб, таркибида азот миқдори қарийб 35 фоизни ташкил қилади. Аммиакли селитра таркибининг ярмини аммиак ва ярмини нитрат ташкил этади. Инсон ва ўсимлик учун ҳам, тупроқ ва ҳайвонот олами учун ҳам энг хавфлиси нитрат ҳисобланади. У ўсимлик таркибида, ҳосили ва мевасида кўп вақт, айниқса ҳаво ҳарорати паст бўлганда парчаланмасдан тўпланиб қолиш хусусиятига эга.

Бундай ҳол айниқса кузда ва баҳорда етиштирилаётган, шунингдек иссиқ хоналарда, плёнка остида ўстирилаётган сабзавот, картошка, полиз маҳсулотларида кўп учрайди. Бунинг асосий сабабчиси ношуд, ноинсоф деҳқонлардир. Чунки нормал агротехника шароитида ўсимлик ҳосили ўриб териб олиниши камида I-I,5 ой олдин азотли ўғитлар меъёрида берилиши лозим. Баъзи деҳқонлар эса помидор, бодринг каби ўсимликларга селитра бериб, 5-6 кундан кейин ҳосилни бозорга сотишга олиб чиқмоқдалар.

Табобат нуқтаи назаридан қарайдиган бўлсак, нитратга бой сабзавотлар истеъмол қилинганда биринчи навбатда киши ошқозонига тушади ва ошқозон-ичак шиллиқ пардасини емириб зарарлайди. Қон орқали юрак, буйрак, жигар, ўпка каби органларнинг иш фаолиятини бузади. Оқибатда инсонда заҳарланиш пайдо бўлиб, бош айланиб қусади, кам қувватлик, дармонсизлик ҳолларини келтириб чиқаради. Бундай организмга ҳар қандай касаллик (айниқса сариқ касаллиги) тез юқади.

Собиқ СССР даврида Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан қишлоқ хўжалиги вазирлиги биргаликда «Овқатланиш гигиенаси масалалари»га доир қабул қилинган йўриқномасида 16та маданий ўсимликлардан олинадиган маҳсулотларда ва ундан тайёрланадиган консерваларда нитратнинг охирги миқдори белгилаб қўйилган эди: Жумладан, ҳўл меваларда оғирлигига нисбатан миқдори (килограммда мг ҳисобида) болалар учун тайёрланадиган мева-сабзавот овқатларида 50 мг-дан,

картошкада - 250 мг -дан
эртаги карамда - 900 мг - дан
кечки карамда - 500 мг - дан
эртаги сабзида - 400 мг - дан
кечки сабзида 250 мг - дан
помидор, бодрингда - 150 мг - дан
ковунда - 90 мг - дан
тарвузда - 60 мг - дан ошмаслиги белгилаб қўйилганди.

Назаримда бу талаб ҳали ҳам ўз кучини йўқотмаган. Лекин бунга кўп жойларда тўлиқ амал қилинмайди. Шуни айтиш керакки, ўсимликларнинг биологик хусусиятлари турлича бўлганлиги сабабли энг аввало ўсимлик баргларида, поясида, илдизида,илдиз меваларида, шох-шаббаларида нитрат кўпроқ тўпланади. Мисол учун карам бошида, сабзи, турп, шолғом, редиска мевасида нитрат поясига нисбатан 30-40 фоиз кам тўпланади. Бодрингнинг ўзагига нисбатан сиртида нитрат миқдори 70 фоиз кўп тўпланади. Қовун, тарвузда эса яхши пишиб етилган жойига нисбатан пишмаган, кўк қисмида нитрат миқдори (айниқса дум қисмида) кўп бўлади. Кеч экилган картошка ҳосилида (овқатга ишлатилганда эзилиб кетади) ҳам нитрат кўп тўпланади. Шунинг учун ҳам кеч экилиб ҳосили етилмасдан қолган картошка туганакларидан овқат тайёрланганда картошкаси тахир-аччиқ бўлади. Таҳлил шуни кўрсатадики, сабзавот ва картошкадан овқат тайёрланганда нитрат миқдори бирмунча камайиши мумкин: Мисол учун, картошкада 60-70, сабзи, пиёз, карам, помидорларда 40-60 фоизгача камайиши аниқланган.

Экологик жиҳатдан нечоғлик сифатли сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари етиштирилса фарзандларимиз шунчалик соғлом, оилаларимиз мустаҳкам, пировардида эл-юртимиз обод, давлатимиз мустаҳкам бўлади.

Баъзан ўйлаб қоласан киши, Улуғ Бобомиз Амир Темур Самарқанд атрофида ўнлаб боғлар ташкил қилган, лекин аждодларимиз азотни билишмаган-ку! Ёки бўлмаса ўзимизда 1960 йилларгача бўлган даврда етиштирилган пахта, бошқа экинларга минерал ўғитлар (жумладан азот) берилмасдан юқори ҳосил олинган-ку. Менинг ҳамон эсимда: ўша йиллари 138,108-ф навли пахталар экилиб, гектаридан юқори ҳосил олинар, бир кўсакнинг вазни 7-8 граммгача келар эди.

Умуман олганда одамлар истеъмол қиладиган ўсимликларга, айниқса сабзавот, картошка, полиз экинларига азотли ўғитларни беришни таъқиқлаш (иложи бўлса қонун йўли билан) вақти келмадимикин? Деҳқончиликда ерларнинг табиий унумдорлигини тинимсиз ошириб бориш (бунинг йўллари жуда кўп) Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир инсоннинг асосий вазифаси бўлиб қолиши лозим. Шундагина биз халқимизниинг ҳам соғломлигини, ҳам фаровонлигини таъминлаган бўламииз.

Эшмурод СУЯРҚУЛОВ.

Касабақўм: бугун у қандай бўлиши керак?

ҲАММАСИ ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

Республикамизда «Таълим тўғрисида»ги қонун ва «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур»нинг қабул қилиниши ёш авлод келажагига муҳим тамал тоши қўйилишидан далолатдир. Таълим муассасалари ва тарбия масканларида бу муҳим ҳужжатларни ҳаётга тадбиқ этиш борасида қандай ишлар амалга оширилмоқда? Мухбиримиз Гулистон туман таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси раиси Бекжўра Оқжўраев билан шу хусусда суҳбатлашди.

- Бекжўра ака, маълумки мураббийлар зиммасига ғоят масъулиятли вазифалар юкланган. Ана шу ишончни оқлашга касаба уюшма ташкилоти қандай ҳисса қўшаяпти?

- Истиқлол шарофати туфайли мактабларимизга замонавий техника, асбоб-ускуналарининг кириб келиши устозларни мамнун этмоқда. Бугунги ўқувчиларимиз бундан ўн йил илгариги ўқувчилардан тубдан фарқланади. Муҳим вазифаларни бажаришда касаба уюшма ташкилоти оқсаб қолиши мумкинми? Бугунги кунда ташкилотнинг ўрни қандай бўлиши керак? Бу ҳақда ҳар куни бош қотиришга тўғри келади. Энг аввало ишни пухта режа асосида олиб боришга интиламиз. Чунки касаба уюшма фаолиятини маълум бир вазифалар билан чеклаб бўлмайди. Меҳнаткашларни ижтимоий муҳофазалаш давлат томонидан белгиланган имтиёзларни тадбиқ этиш меҳнат хавфсизлиги, меҳнат шароитини яхшилаш, рағбатлантириш асосий вазифамиз. Ўқитувчиларни ижтимоий муҳофаза қилишга, таълим масканлари таъминотини яхшилашга алоҳида эътибор қаратилган. Ташкилотимизда 2500 нафар аъзо бор. Улар 43 та бошланғич касаба уюшма ташкилотига бирлашган. Халқ таълими бўлими раҳбарияти билан ҳамкорликда тармоқ ходимлари фахрийлари моддий ва маънавий рағбатлантириб борилаяпти. Ўтган йили 100 минг сўмдан кўпроқ ана шундай моддий мадад берилди. Оила йилида ҳам рағбатлантириш ишлари янада яхшиланмоқда.

- «Таълим тўғриси»даги қонунда мураббий, устозларни ижтимоий муҳофазалашга, уларга қўшимча имтиёзлар яратишга алоҳида эътибор қаратилган. Ана шу имкониятлардан қандай фойдаланилаяпти?

- Республикамиз Президенти Фармонларига мувофиқ белгиланган имтиёзларни ижро қилишни доимо назорат остига олганмиз. Туман ҳокимлиги билан келишилган ҳолда узоқ қишлоқлардан қатнаб ишловчи ўқитувчилар учун туман транспортида бепул юриш ҳуқуқини жорий этгандик. Лекин бунга маҳаллий бюджетдаги тақчиллик изм бермади. Фақатгина 1997 йил 1 ойгина муаллимларимиз бу имтиёздан фойдаланишди холос. Истардикки бу тадбирлар қоғозда қолиб кетмасдан амалда ўз ижросини топса. Ойлик маошларни олишда узилишлар ҳам бор. Бу албатта, ўзимиз ҳал қилишимиз лозим бўлган вазифалардир. Яқин кунларда ўз ечимини топишига аминмиз. Туманимизда давлат уйларида яшаб турган барча ўқитувчиларга ўзлари яшаб турган уйлар хусусий мулк қилиб берилган. Шунингдек, ўқитувчилар электр энергияси, табиий газ тўловларига яратилган имтиёзлардан ҳам тўлиқ фойдаланиб келишаяпти. Ўқитувчилар саломатлигини яхшилашни эътибордан четда қолдирганимиз йўқ. Ўтган даврда 21 нафар ўқитувчи Республикамизнинг турли ҳудудларидаги сиҳатгоҳларда ўз саломатликларини тиклаб қайтдилар.

- Бекжўра ака, мана сиз ўн уч йилдан буён касаба уюшма ташкилоти етакчиси лавозимида ишлаб келаётган экансиз. Ташкилот мавқеи ҳақида икки оғиз...

- Жамоада ўз ўрнини топишни истаган касабақўм ишлаши керак. Касабақўмнинг бурч ва вазифалари ташкилот раҳбариникидан сира ҳам кам эмас. Шу боис ҳар бир етакчи аввало ўз устида ишлаши, изланиши шарт деб ўйлайман. Ана шундагина одамларнинг ишончли ҳамкори, фикрдоши, маслакдошига айланиб қолади. Ҳар бир касаба уюшма ташкилоти замон талабига «лаббай» дея жавоб бера олмас экан назардан қолиб кетаверади. Фурсатдан фойдаланиб тармоқ ходимларини ташаббускорроқ, журъатлироқ бўлишга даъват этардим.

Суҳбатни Нурилла ШАМСИЕВ ёзиб олди.

Ўшанда у жуда оғир аҳволга тушиб қолган эди. Турмуш ўртоғи бетоб, ўғли бетоб, унинг устига бу фалокат. Бутун ташвишнинг остида қолиб, дунё кўзига қоронғи бўлиб кетди. Бошини тўрт деворга урдики, қани бир нажот бўлса... Йўқ, нажот келди. Ғойибдан эмас. У меҳнат қилиб турган жамоадан. Буни у ҳеч қачон унута олмайди. Қўлидан келганча қайтаришга ҳаракат қилади. Одамгарчиликка одамгарчилик билан албатта жавоб беради.

Ижтимоий ҳимоя

ОДАМГАРЧИЛИК...

Воқеа бундай бўлганди. Тошкент тумани электр тармоқлари идораси электромонтёри Пан Анатолий уйи сув тошиши натижасида панд берди. Уйнинг замини ҳам ночор эканми, яшаб бўлмайдиган даражага келди. Халқимизда туя минг танга мана минг танга, тул бир танга қани бир танга деган мақол бор. Буёғи бозор иқтисодиёти. Яхши кунлар ҳам келиб қолар. Лекин бирдан катта жамғармага эга бўлиш жуда қийин. Ўшанда Анатолийнинг ўт ичида қовурилаётганини сезган корхона маъмурияти, касаба уюшма қўмитаси вакиллари уйига келиб кўнгил сўрашди. Сўнг маслаҳат қилишди. Кошона бўлмаса ҳам яшаш шароити етарли уй қуриб олишига катта ёрдам беришди.

Умуман, Тошкент тумани электр тармоқлари идорасида ишловчиларни ижтимоий ҳимоялашга эътибор билан қаралаяпти. Турли имтиёзлар яратиляпти. Тузилган жамоа шартномасининг бажарилиши устидан назорат ўрнатилган.

Жамоа шартномасига мувофиқ ишчи-хизматчи меҳнат таътилига чиққанида, агар йил давомида ижтимоий ва моддий қонун-қоидаларни бузмаган бўлса бир ойлик маошгача миқдорда мукофот пули берилади.

Корхонада ишловчилар билан бирга, шу ерда илгари ишлаган фахрийларни ҳам ижтимоий ҳимоялашга эътибор берилаяпти. Масалан, йигирма йилдан кўп мазкур ташкилотда ишлаган фахрийларга ҳар йили тармоқда қабул қилинган энг кам маош миқдорида икки ойлик маош берилаяпти. Иккинчи жаҳон уруши, Афғон воқеалари, Чернобиль фалокати қатнашчиларига йил давомида имкониятга қараб моддий ёрдам бериб борилади. Бундан ташқари яна бир қатор имтиёзлар белгиланган.

Оила йили муносабати билан ҳам меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларига енгилликлар, имтиёзлар яратилган. Масалан, ёш оилаларга ўз хўжалигини тиклаб олиш учун касаба қўмитаси ва иш берувчининг ҳамкорликдаги қарори билан тармоқдаги энг кам миқдордаги маошнинг саккиз карраси ҳисобида устама фоизсиз қарз бериб турилади.

- Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида, - дейди туман электр тармоғи идораси касаба уюшма қўмитасининг раиси Шуҳрат Зарипов, - ишчи-хизматчиларни моддий рағбатлантириш, уларга қулай шарт-шароитлар яратиб бериш, малакали кадрларни сақлаб қолишга, уларга имтиёзлар беришга диққат-эътибор бермоқдамиз.

Корхонада ишчи-хизматчи меҳнат таътилига чиқса, унинг меҳнат стажига қараб пул тўланадиган қўшимча кунлар белгиланади. Шунингдек, зарарли иш шароитида тунги навбатда ишлайдиганларга ҳам қўшимча таътиллар берилади. Ундан ташқари корхонада йигирма йилдан кўп ишлаганларга пенсияга чиқаётганларида пенсиясига нисбатан 20 фоизгача қўшимча нафақа белгиланади.

Электр тармоғида шунингдек, «Мустақиллик», «Наврўз» каби катта байрамларда турли маданий тадбирлар ўтказилади. Шу ерда ишлаб кетган фахрийлар ҳам уларга таклиф этилади. Байрам муносабати билан ҳозир ишлаётган ва шу ерда ишлаб кетган фахрийларга совға-саломлар ташкил этилади. Бундан ташқари, кам таъминланган, кўп болали, бетоблар оиласидан хабар олинади, моддий ёрдам чоралари кўрилади.

Корхонада меҳнат хавфсизлигини сақлаш, ишчи-хизматчиларга ишлаб чиқариш қулай иш шароитларини яратишга алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳар ойнинг иккинчи сешанбасида техника хавфсизлиги бўйича ўқув ўтказилади. Жамоа махсус иш кийимлари, якка ҳимоя воситалари билан тўла таъминланган. Туман электр тармоғи ҳузурида сауна, душ бор. Ишчи-хизматчилар ишдан кейин коржомаларини ечиб, ювиниб-тараниб уйга қайтадилар.

Меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларини соғломлаштиришга эътибор кучайтирилмоқла. Эҳтиёж туғилган одамларга санаторийларга йўлланмалар олиб берилмоқда.

Вазирлик ҳузурида жуда яхши шароитларга эга бўлган тиббий-санитария қисми бор. Оғир касал бўлганлар ана шу тиббий-санитария қисмининг шифохонасига жойлаштирилади ва дори-дармонлар бепул берилади.

Туман электр тармоғида ишчи-хизматчилар ва улар оила аъзоларини дам олдириш, умуман ҳордиғини ташкил этиш йўлида яхши тадбирлар тузиб амалга оширилмоқда. Электрлаштириш вазирлигига қарашли «Энергетик» дам олиш уйида, шунингдек, Бўстонлиқ туманидаги «Ором», Тошкент денгизининг хушманзара гўшасида жойлашган «Ором» дам олиш ҳудудида ҳордиқ чиқарадилар. Оилавий бориш учун корхонадан автобус ажратилади.

Корхонада жамоани ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашга катта эътибор берилмоқда.

Будир ПЎЛАТОВ.

Нукус қурилиш жиҳозлари комбинати ҳиссадорлик жамияти учун хомашё жиҳози ва бошқа етишмовчиликлар бутунлай бегона. Бу ерда 298 ишчи фидокорона меҳнат қилаётир. Шу боисдан комбинат ишлаб чиқаришда юксак натижаларга эришмоқда. Қорақалпоғистондаги кўпгина муҳим қурилиш майдонлари топшириғини ўз вақтида ва сифатли ўринлаётир.

Комбинат ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб бажариш билан бирга, маҳсулот ҳажмини ошириб келмоқда. Ишнинг тўғри ва аниқ йўлга қўйилгани, кўпгина корхоналар билан ўзаро алоқа борлиги ютуқлар гарови бўлаяпти.

Суратда: ишчи Жокил Хўжабетова ва Элимхон Ўтбегановалар.

Аманбой МУРОТОВ (ЎзА) олган сурат.

КИЧКИНТОЙЛАР— ОТА-ОНАЛАРИ МЕҲМОНИ

Ўзбекистон саноат-қурилиш банкининг Тошкент шаҳар бўлимига бу ерга ишловчиларнинг фарзандлари ташриф буюришди. Тадбир «Дунё болалар нигоҳида» деб аталган эди. Саноат-қурилиш банки касаба уюшма қўмитаси икки ҳафта олдин расмлар конкурси эълон қилди. Конкурс банк ходимларида ҳам, уларни жажжи фарзандларида ҳам зўр қизиқиш уйғотди. Болалар ўзлари севган куй, қўшиқ ва рақсларини ўртоқларига намойиш қилдилар. Байрамда республика қўғирчоқ театри ижодкорлари ҳам қатнашиб, уни янада қизиқарли ўтказишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Конкурсда қатнашган болаларга совға-саломлар берилди. Ширинликлар ва лаззатли таомлар билан безатилган дастурхонлар ёзилди.

Болалар ота-оналарининг ишлайдиган ва тушлик қиладиган жойларини кўрдилар, мириқиб ҳордиқ чиқардилар ва олам-олам тассуротлар билан уйларига қайтдилар.

Бу тадбир саноат-қурилиш банки маъмурияти билан бирлашган касаба уюшма қўмитаси ҳамкорлигида ўтказилди.

Саноат-қурилиш банкининг Тошкент шаҳар бўлимида бундай тадбирлар тез-тез ўтказиб турилади.

К. ТОШПЎЛАТОВА.

Ана холос!

БОЙСУНДА «БАХТ УЙИ» ҚАЧОН БЎЛАДИ?

Алпомишнинг ватани бўлган Бойсун тумани Сурхандарё вилоятининг энг сўлим, тоғли гўшаларидан биридир. Кўп буюк ва улуғлар шу маконда туғилиб вояга етганлар.

Тарихи минг йилларга бориб тарқалган бугунги Бойсун туманида кўп хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Буларни инкор этишга ҳаққимиз йўқ. Аммо бойсунликларнинг бир неча йиллардан бери амалга ошмай келаётган орзуларини биласизми?

Бойсун туманида ҳалигача «Бахт уйи» йўқ. Тоғликлар юртбошимиз томонидан бу йил «Оила йили» деб эълон қилинганда, энди бизда ҳам ёшларимизни муқаддас уйларига оқ фотиҳа билан кузатадиган даргоҳ «Бахт уйи» бўлади, деб севинишган эди. Мана бу йилнинг 5 - ойи ҳам ўтиб кетмоқда.

Туман фуқаролик ҳолати далолатнома ёзуви бўлими идораси ҳокимлик биносининг биринчи қаватида жойлашган. Бўлим бошлиғи Зулфия Саидовадан «Нега «Бахт уйи» йўқ», деган сўровимизга «Гувоҳнома ёзиш, фуқароларни қабул қилиш, аризаларни ўрганиш билан бандман. Бу ҳақда ўйлаб ҳам кўрмапман»,деб жавоб қилди.

Зулфия опани янги иш бошлаган ҳам дейлик, наҳотки бу ҳақда шу соҳада илгари ишлаган раҳбарлар, қолаверса, фаоллар, туман ҳокимлигидаги мутасадди раҳбарлар ўйлаб кўришмади. Туман ҳокими Тўрақул Ҳамроевга учрашамиз.

- Тан оламан, «Бахт уйи» йўқ. Биз Оила йили муносабати билан бу борада қурилиш ишларини бошламоқчи эдик. Бироқ, иқтисодий танглик халақит бермоқда.Кейинги йилларда қурилишни бошласак керак, - дея жавоб берди Ҳоким.

Энди, хулосани ўзингиз чиқараверинг. Туман Ҳокими аниқ дастурни айта олмагач...

Рустам ДАВЛАТ,
«Ишонч»нинг махсус мухбири.

ҲУҚУҚИЙ САҲИФА

Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ Олий Суд ҳокимияти Конституциявий суд, Олий Суд ва Олий хўжалик судидан иборат. Олий суд ҳокимиятининг давлат ҳокимияти тизимига киритилиши демократик ўзгаришларнинг асосларидан биридир.

Ҳуқуқингизни кимдан сўрашни биласизми?

ХЎЖАЛИК СУДИ

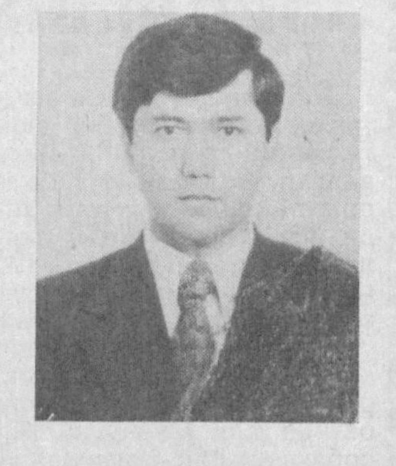

Бугунги суҳбатдошимиз Республика Олий хўжалик суди тарғибот бўлими бошлиғи Меҳмонали НИЁЗОВ.

- Республика хўжалик судлари ҳақида умумий тушунча бериб ўтсангиз.

- Республика Олий хўжалик суди ва хўжалик судлари ваколати Конституциянинг 111-моддасида,- «Мулкчиликнинг турли шаклларига асосланган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ўртасидаги, шунингдек тадбиркорлик ўртасидаги, иқтисодиёт соҳасида ва уни бошқариш жараёнида вужудга келадиган хўжалик низоларини ҳал этиш Олий хўжалик суди ва хўжалик судлари томонидан уларнинг ваколатлари доирасида амалга оширилади», - деб белгилаб қўйилган.

Демак, хўжалик судларининг фаолияти энг аввало одил судловни амалга ошириш ва иқтисодий муносабатларда қонунчиликни мустаҳкамлашга қаратилган.

-Шу ўринда табиий бир савол туғилади, аввалги арбитраждан ёки арбитраж суддан хўжалик судининг фарқи нимада?

- Арбитражлар маъмурий-буйруқбозлик тизимининг маҳсули эди, шунинг учун хўжалик юритувчи субъектларнинг манфаатлари нуқтаи назаридан эмас, балки низоларга давлат сиёсатидан келиб чиқиб қарор эди.

Бозор муносабатларининг ривожи, иқтисодий ислоҳотларнинг изчиллиги янги даврда амалдаги арбитражларни алмаштиришни тақозо этди.

Иккинчидан, давлатимиз раҳбари И.Каримов таъкидлаганидек «давлатнинг фаол ислоҳатчилик мавқеида бутун диққат-эътиборни иқтисодиётни соғломлаштириш муаммоларини биринчи навбатда ҳал этишга, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботга риоя қилишга, эски иқтисодий муносабатларни бозор муносабатларига айлантиришга қаратиш ижтимоий барқарорлик учун мустаҳкам негизни вужудга келтиради».

Учинчидан бозор шароитида ҳар қандай иқтисодий фаолиятдаги низоларни фақат одил судловни амалга ошириш орқали эришилиши барчага аён бўлиб қолди.

Маъмурий-буйруқбозлик тизимнинг типик органи бўлган давлат арбитражи ўз ваколатига аралашувни чеклай олмас эди.

Хўжалик судларининг туб моҳияти шундан иборатки судьялар мустақилдирлар, фақат қонунга бўйсунадилар. Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига бирон-бир тарзда аралашишга йўл қўйилмайди ва бундай аралашув қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида, «Судлар тўғрисида»ги қонун ҳамда «Хўжалик процессуал кодекси»да белгилаб қўйилганидек Суд ҳужжатларининг мажбурийлиги, яъни суд ҳокимияти чиқарган ҳужжатлар барча давлат органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар учун мажбурийлиги суд ҳужжатлари мақомини кўрсатиб турибди.

Суд ҳокимиятининг ажралмас таркибий қисми сифатида вужудга келган республика хўжалик судлари фаолияти йиллар ўтиши билан такомиллашувни талаб этди. Бундай табиий жараён асосида Республика Президенти И.Каримовнинг 1996 йил 25 июлдаги «Хўжалик судлари таркибини такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони билан Тошкент шаҳар хўжалик суди ташкил этилди. Бундай такомиллашувнинг давом этиши табиийдир. И.Каримовнинг Ўзбекистон XXI аср бўсағасида...» китобида: «Суд ҳокимиятининг янги тузилмалари вужудга келди. Суднинг ҳуқуқ доираси кенгайди»,-деб ҳақли равишда эътибор этилади.

Республика хўжалик судларида кўрилган низолар сони 1997 йил 1994 йилга нисбатан деярли 100 фоизга кўпайди. Жорий йилнинг 4 ойида бу рақам 5363 тани ташкил этди. Бу эса, 1997 йилнинг 4 ойига нисбатан 1260 тага (23%) кўпдир.

Хўжалик судларига мурожаатлар сонини узлуксиз ортиб бориши аҳолининг, тадбиркорлари ва барча хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг ҳуқуқий билимлари ҳамда юридик хизматни қай даражада йўлга қўйилганлигига боғлиқдир.

Яна мисолларга мурожаат этсак. 1994 йили хўжалик судлари томонидан даъвогарлар фойдасига ундирилган маблағлар 59 млн. сўмни ташкил этган бўлса, 1997 йили бу сумма 26 млрд. 883 млн сўмни (455,6 баробар) ташкил этди.

- Шу ўринда шартнома мажбуриятлари билан боғлиқ низолар масаласи хусусида ҳам фикр билдирсангиз.

Шартнома бу жуда қадимий тушунча, яъни ҳар қандай замонда ҳам ўзаро шартлашиш мавжуд бўлган. Республика хўжалик судлари фаолиятида ҳам шартнома мажбуриятларини бажармаслик ёки тегишли тартибда бажармаслик оқибатида келиб чиқаётган низолар сони катта фоизни ташкил этади, хусусан 1998 йилнинг 1 майгача бўлган ҳолатида низоларнинг умумий сонига нисбатан 68 фоизни ташкил этди.

Шартномалар юзасидан келиб чиқаётган низоларнинг асосий қисми маҳсулот етказиб бериш бўлиб, хўжалик юритувчи субъектларнинг нормал фаолиятига жиддий тўсиқлик қилмоқда.

Ўз вақтида маҳсулот ва товар етказиб бермаганлиги учун 1349 та даъво аризалари ҳал этилган бўлиб, хўжалик судлари томонидан 8 млрд.583 млн. 44 минг сўм ундирилган. Ундирилган суммалар ёки кўрилган ишлар сони хўжалик судлари фаолияти учун кўрсаткич рақамлар, аммо бу суммаларнинг ёки ишлар сонининг ошиши халқ хўжалигининг нормал фаолиятига тўғаноқ-ку. Қонун устиворлигини ва ҳуқуқий саводхонликни, алоҳида урғу билан айтиш мумкинки иқтисодий иш юритиш услубларини эгаллаш орқали низоларга кетган вақт ва маблағларни ижодий фаолиятга сарфлаш мумкин.

- Президентимизнинг 1998 йил 4 мартдаги Фармони мазкур масалада муҳим аҳамият касб этади.

- Тўғри айтасиз. Президентимизнинг 1998 йил 4 мартдаги «Хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий ночорлиги ва шартнома мажбуриятларининг бажарилиши учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш тўғрисида»ги Фармони хўжалик судлари фаолиятида ҳам кескин бурилиш ясади. Мазкур Фармон талаблари асосида Республика Олий хўжали суди томондан бир қатор қонунларга қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш бўйича таклифлари Олий Мажлиснинг яқинда бўлиб ўтган XI сессиясида қабул қилинди.

Баъзи ҳолларда ҳуқуқий саводсиз, салоҳияти паст шахсларнинг хўжалик субъектлари раҳбарлиги лавозимига ўтириб қолишлари бутун бир жамоа ишончини барбод қилади, шартномавий муносабатда бўлганларнинг фаолиятига ҳам иқтисодий, ҳам моддий, ҳам маънавий зарар етказади.

Мазкур Фармон асосида Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судига, Қорақалпоғистон, вилоятлар ва Тошкент шаҳар хўжалик судларига бир неча ваколатлар берилди:

- хўжалик низоларини кўриш жараёнида жиноят аломатлари аниқланган тақдирда хўжалик юритувчи субъектларнинг мансабдор шахсларига нисбатан жиноий иш қўзғатиш.

Фармон эълон қилинган кундан буён 100 га яқин мансабдор шахслар устидан жиноят ишлари қўзғатилди. Авваллари раҳбар биргина ариза билан бошқа ишга ўтиб кетиши мумкин эди. Меҳнат жамоаси эса ундан қутилгани учун шукурдан нарига ўтолмас, аниқроғи раҳбар алмашар эди-ю, жамоа ўз ёғига ўзи қоврилиб қолар эди.

Корхона раҳбари жамоа олдида, жамият олдида қонун талаблари даражасидаги масъулиятини қоғозда эмас, фаолиятида сезиши зарурлигини энди яшириб бўлмайди.

Жамоа раҳбарнинг шахсий гвардияси эмас, раҳбар жамоа тақдири учун энг асосий жавобгар шахсдир.

Фармонда белгилаган нормалардан бири:

- иқтисодий ҳуқуқбузарликларни содир қилган шахсларга нисбатан маъмурий жавобгарлик чоралари қўллашдир.

Ўтган ойлар давомида мазкур ҳуқуқбузарлик учун айбдор шахслардан хўжалик судларининг қарорлари билан ярим миллиондан ортиқ жарима ундирилган, шунингдек

- хўжалик юритувчи субъектга етказилган мулкий зарарни айбдор мансабдор шахслар ҳисобидан қоплатиш чораси ҳам мансабдор шахсларнинг масъулиятини оширувчи омил бўлиб, етказилган 6 миллион сўмлик зарар хўжаликлар ҳисобига ундирилган. Фармон талабларидан келиб чиқиб, хўжалик судлари, - ***пул маблағлари ва бошқа мулкдан оқилона фойдаланмаслик, тўлов интизомини бузганлик, шартнома мажбуриятларини бажармаслик ва корхоналарни банкротлик даражасигача олиб келганлик учун хўжалик юритувчи субъектларнинг раҳбарларини ва бошқа ходимларини эгаллаб турган лавозимидан озод этишга қадар бўлган интизомий жавобгарликка тортиш ҳақида тегишли органларга 100 га яқин тақдимномалар киритган.***

- Бевосита хўжалик судлари фаолияти билан боғлиқ яна бир масала. Хўжалик судларига мурожаат тартиби қандай?

- Хўжалик судларига ҳар қандай манфаатдор шахс ўзининг бузилган ёки низолашаётган ҳуқуқлари ёхуд қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилишни сўраб мурожаат қилишга ҳақли.

Даъвогар аризани хўжалик судига ёзма шаклда ёзган бўлиши ва у томонидан имзоланган ёки унинг вакили томонидан имзоланган бўлиши керак.

Даъво аризасида нималар кўрсатилиши керак;

1) ариза берилаётган хўжалик судининг номи;

2) ишда иштирок этувчи шахсларнинг номи, уларнинг почта манзиллари;

3) агар даъво баҳоланиши лозим бўлса, даъвонинг баҳоси;

4) даъво талабларига асос бўлган ҳолатлар;

5) даъво талабларининг асосларини тасдиқловчи далиллар;

6) ундириладиган ёки низолашилаётган сумманинг ҳисоб-китоби;

7) даъвогарнинг қонун ҳужжатларини далил қилиб келтирган талаблари, даъво бир неча жавобгарга нисбатан тақдим этилганда эса - уларнинг ҳар бирига қўйилган талаблар;

8) низони жавобгар билан судгача ҳал қилиш (талабнома юбориш) тартибига риоя этилганлиги тўғрисидаги маълумотлар, агар бу шу тоифадаги низолар учун қонунда ёки шартномада назарда тутилган бўлса;

9) илова қилинаётган ҳужжатлар рўйхати.

Шунингдек, даъво аризасига илова қилиниши зарур бўлган ҳужжатлар бор;

1) белгиланган тартибда ва миқдорда давлат божи тўланганлиги тўғрисида;

2) даъво аризасининг ва унга илова қилинган ҳужжатларнинг нусхалари юборилганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;

3) низони жавобгар билан судгача ҳал қилиш (талабнома юбориш) тартибига риоя этилганлигини, агар бу шу тоифадаги низолар учун қонунда ёки шартномада назарда тутилган бўлса;

4) даъво талабларига асос бўлган ҳолатлар бўйича ҳужжатлар.

Агар даъво аризаси даъвогарнинг вакили томонидан имзоланган бўлса, унинг даъво тақдим этишга ваколатли эканлигини тасдиқловчи ишончнома илова қилинади.

- Газетхонларимизга янада тушунарли бўлиши учун хўжалик суди томонидан ҳал этиладиган низоларни айтиб берсангиз.

- Хўжалик суди қуйидагиларни ҳал этади:

1) тузилиши қонунда назарда тутилган шартнома юзасидан келиб чиққан келишмовчиликлар ёки шартнома юзасидан келиб чиққан бўлиб, ҳал этиш учун хўжалик судига топшириш ҳақида тарафлар ўзаро келишган ихтилофлар;

2) Шартнома шартларини ўзгартириш ёки шартномани бекор қилиш ҳақидаги низолар;

3) Мулк ҳуқуқини тан олиш тўғрисидаги низолар:

4) мажбуриятлар бажарилмаганлиги ёки тегишли даражада бажарилмаганлиги тўғрисидаги низолар;

5) Мулкдор ёки мулкнинг бошқа қонуний эгаси томонидан мол-мулкни бошқа шахснинг қонунсиз эгалигидан талаб қилиб олиш тўғрисидаги низолар;

6) мулкдорнинг ёки мол-мулкнинг бошқа қонуний эгасининг ҳуқуқлари эгалик қилишдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган ҳолда бузилганлиги тўғрисидаги низолар;

7) етказилган зарарни қоплаш тўғрисидаги низолар;

8) шаън, қадр-қиммат ва ишчанлик обрўсини ҳимоя қилиш тўғрисидаги низолар;

9) давлат органлари ва фуқаролар ўзини-ўзи бошқариш органларининг қонун ҳужжатларига мувофиқ бўлмаган, ташкилотлар ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузадиган ҳужжатларини (бутунлай ёки қисман) ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги низолар;

10) ундириш сўзсиз (акцентсиз) тартибда амалга ошириладиган ижро ҳужжатини ёки бошқа ҳужжатни ижро этилиши мумкин эмас деб топиш тўғрисидаги низолар;

11) давлат рўйхатига олишни рад этганлик ёки белгиланган муддатда давлат рўйхатига олишдан бош тортганлик устидан берилган шикоят;

12) агар қонунда сўзсиз (акцептсиз) тартибда жарима ундирилиши назарда тутилмаган бўлса, текширув вазифаларини амалга оширувчи давлат органлари томонидан ташкилотлар ва фуқаролардан жарималар ундириш тўғрисидаги низолар;

13) текширув вазифаларини амалга оширувчи органлар томонидан қонун ҳужжатларининг талабларини бузган ҳолда сўзсиз (акцептсиз) тартибда ҳисобдан чиқарилган пул маблағларини бюджетдан қайтариш тўғрисидаги низолар.

Юқоридаги низоларнинг ҳар бири ҳақида кенгроқ фикр юритиш мумкин, аммо уларнинг ўзлари алоҳида бир мавзу.

- Ўйлайманки бугунги суҳбат билан танишган газетхонларимиздаги хўжалик судлари тўғрисидаги тасаввур бироз бўлсада бойиди деб айтсам хато бўлмас. Биз хўжалик судлари фаолияти ва хўжалик қонунчилиги масалаларига яна қайтамиз.

Дилором КАРИМ қизи суҳбатлашди, «Ишонч» мухбири.

Истеъмолчи манфаати муқаддас

БИРИ ОШИРАДИ, БИРИ ЯШИРАДИ

Молиявий соҳада хизмат қилаётган, унинг қонун қоидалари учун қай даражададир жавобгар кимсаларнинг жиддий хатоси ёки нописандлигини мутлақо кечириб бўлмайди.

Қарши шаҳридаги ихтисослаштирилган акционерлик тижорат «Пахтабанк»ининг бош ҳисобчиси Нарзулла Рўзиев солиқ қонунларига зид ўлароқ 48592 сўм даромадни қасддан яширган. У нега шундай қалтис йўл тутган? Суриштирувчилар айни кунларда ана шу саволга жавоб изламоқдалар.

Шаҳрисабз туман улгуржи савдо ҳиссадорлик жамияти 29-дўкон сотувчиси Жамол Расулов эса харидорнинг кўзини шамғалат қилиб, у олган маҳсулотларни 214 сўм ортиқча баҳолаган. Бу қонунбузарлар қилмиши учун Республика жиноят Кодексининг 187-моддаси, 1-бандига кўра жавоб беради.

Тавба, бири оширади, бири яширади-я?

ҚЎШНИНИНГ ҚОЗОНИ ҚАЙНАЯПТИМИ?

Республика ҳукумати бозор иқтисодиётига ўтиш даври қийинчиликларини енгиш, аҳолини озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлаш учун муҳим тадбирларни амалга оширмоқда. Аммо, шаҳар ва тумандаги «Ўзим чиққан тепа омон бўлсин» қабилида иш кўраётган баъзи кимсалар ғамини эмас, кўпроқ ўз манфаатларини кўзлаётирлар.

Косон туманидаги «Пўлати» очиқ савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли 29-савдо дўконида текшириш ўтказилганда, аҳолининг кундалик эҳтиёжи учун зарур бўлган чой, макарон, гугурт маҳсулотлари йўқлиги аниқланди. Касби туманидаги Муғлон қишлоғида жойлашган «Аллот» аралаш моллар дўконида ун бўлмаса, Қоратепа қишлоғидаги 7-савдо дўконига анчадан буён ўсимлик ёғи келтирилмаган. Бу дўкондорларни фақат қишлоқдошлари эмас, ҳатто қўшниларининг қозони қайнаши ҳам сира қизиқтирмайди.

Шу йилнинг ўтган биринчи чорагида вилоят ҳудудидаги 182-озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат моллари билан савдо қилувчи дўконларда Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 14 декабрдаги «Республикада савдони эркинлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори бажарилиши ўрганилди. 61 ҳолатда 8 хил турдаги товарлар йўқлиги, 114 дўконнинг баъзиларида ун, шакар, ўсимлик ёғи, иккинчисида чой, макарон, хўжалик совуни, ҳатто туз ва гугурт йўқлиги маълум бўлди.

БУНГА ЗАРУРАТ ЙЎҚ

Республика иқтисодиётини режали ташкил этиш, маблағларни тўғри ва ўринли тақсимлашда молиявий ҳисоботларни ўз вақтида тақдим этиш ниҳоятда муҳим. Кўпгина корхоналарнинг бепарво раҳбарлари ва бош ҳисобчилари ана шу ҳолатнинг бузилишига йўл қўйиб, катта миқдорда жарима тўлашга мажбур бўлмоқдалар. Қарши шаҳридаги «Исо» кичик корхонаси, моддий техника таъминоти идораси, «Семурғ» хусусий фирмаси ва бошқа ташкилотлар шу йил биринчи чорак ҳисоботларини белгиланган муддатда топширмаганликлари сабабли жарима тўлашга мажбур бўлдилар. Баъзан раҳбарлар: «Нима қилайлик, молиявий қонун-қоидаларни ноиложликдан бузаяпмиз» дейишади. Ҳисоботларни кечиктириш бадалига молиявий аҳволга путур етказиш учун қандай зарурат туғилди экан?

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ.

Нормурод Холжигитов Жомбой тумани Давлат солиқ инспекциясида ҳуқуқий шахсларни солиққа тортиш бўлимини бошқариб келмоқда. У бошчилик қилаётган бўлим ўз олдига қўйилган вазифани бажармоқда.
Суратда: мудир Н.Холжигитов оила аъзолари билан

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

ҲУҚУҚИЙ МАЪРИФАТ ТАРҒИБОТИ

Аҳолини ҳуқуқий маданияти, билимини ошириш борасидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 25 июндаги «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақидаги Фармони халқимизни келажакка ишонч назари билан қарашга янада руҳлантирди.

Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 22 июль кунги «Ҳуқуқий маърифат тарғиботи Марказини ташкил қилиш ва ҳуқуқий адабиётларни аҳолига етказиб беришни йўлга қўйиш тўғрисида»ги Қарорига мувофиқ Тошкент Давлат юридик институти ҳузурида ҳуқуқий маърифат тарғиботи Маркази ва вилоят адлия бошқармаси ҳузурида унинг минтақавий бўлими, шунингдек, вилоят ҳокимининг 1997 йил 7 август кунги қарори билан туман (шаҳар) ҳокимликлари қошида жамоатчилик асосида ишловчи бўлимлари, шунингдек,вилоят ҳуқуқини муҳофаза қилувчи идораларининг ҳамда давлат ва жамоат ташкилотларининг раҳбарларидан иборат Кенгаш аъзолари таркиби белгиланиб, улар ўртасида вазифалар тақсимланди. Туман (шаҳар) ҳокимликлари қошидаги жамоатчилик асосидаги ҳуқуқий маърифат тарғиботи Марказининг ҳудудий бўлинмаларига раҳбарлик қилиш туман (шаҳар) ҳокимлари томонидан амалга оширилмоқда.Ҳозирги кунда халқ таълими бошқармаси билан ҳамкорликда вилоятдаги педагогик ходимларнинг малакасини ошириш институтида ўрта мавктабларда ҳуқуқ фани ўқитувчиларини малакасини оширишни ташкил қилиш ва бунга тажрибали ҳуқуқшуносларни жалб қилиш масаласига асосий эътиборни қаратмоқдамиз.

Вилоятдаги мутасадди давлат ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда хотин-қизларнинг ҳамда ёш авлоднинг ҳуқуқий билимларини мустаҳкамлашга кўмаклашиш, уларда ҳуқуқий саводхонликни ошириш мақсадида «Аёл ва ҳуқуқ» мавзусида семинар ва ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ўртасида «Сиз қонунни биласизми?» кўрик танловини ўтказиш борасида тайёргарлик ишлари бошланди. Ҳуқуқий таълимни ташкил қилиш, аҳоли ўртасида ҳуқуқий билимларни тарғиб қилиш ишларини фаоллаштириш, бу борадаги муаммоларнинг ечимини топиш, бўлим ва бўлинмаларнинг, қолаверса вилоятимиздаги барча ҳуқуқшуносларнинг шу кунги долзарб вазифаси ҳисобланмоқда.

А. ДЎСЧОНОВ.
Хоразм вилоят адлия бошқармасининг бошлиғи.

БИЗДАН СЎРАБСИЗ...

Саволларга Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси меҳнат ҳуқуқий Бош нозири КАРИМ МУХТОРОВ жавоб берди.

- Ходимамиз, 6 ой муддатга ўз ҳисобидан меҳнат таътили беришимизни сўраб мурожаат этмоқда. Ушбу мурожаатнинг асосий сабаби чет элда боласини даволатиш деб кўрсатмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 150-модда 1-бандига асосан ушбу ходимга 6 ой мобайнида ўз ҳисобидан меҳнат таътили бериш мумкинми?

Самарқанд вилоят ГМЭ хизмати кадрлар бўйича мутахассиси Я.ФАЙЗИЕВ.

- АМАЛДАГИ МЕҲНАТ ҚОНУНЧИЛИГИГА АСОСАН (МКнинг 150-моддаси) ходимнинг илтимосига биноан иш берувчи томонидан унга ўз ҳисобидан, яъни иш ҳақи сақланмайдиган таътил берилиши мумкин.(Лекин шарт эмас). Таътилнинг энг кўп муддати қонунда кўрсатилмаган. Шунинг учун таътилнинг муддати ходим билан иш берувчининг ўртасидаги келишувга биноан белгиланади.

Шуни ҳам эслатиб ўтиш кераккки, агар ходимга олти ой муддатга иш ҳақи сақланмайдиган таътил берилган бўлса, Меҳнат кодексининг 142-моддасига мувофиқ ходимнинг йиллик асосий таътилни олиш ҳуқуқини берувчи иш стажидан бу олти ой чиқариб ташланади.

* * *

- Биз яшаётган қишлоқ 1980 йилдан буён шаҳарга айлантирилган. Шунга қарамасдан, биз тиббиёт ходимлари, коммунал имтиёзлардан фойдаланиб келаётган эдик. Лекин 1997 йил январь ойидан бошлаб, сизлар шаҳарда яшайсизлар деб - бу имтиёзлардан маҳрум этишди.

Шу тўғрими?

Навоий вилояти, Қизилтепа тумани, Қизилтепа шаҳри, Зарафшон кўчаси. 17-уйда яшовчи Раззоқ ҲАКИМОВ .

- Қишлоқ жойларда ҳам яшаб, ҳам ишлайдиган врачлар, провизорлар, ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари ва улар билан бирга яшайдиган оила аъзолари хоналарни иситишдан ва электр энергиясидан бепул фойдаланадилар.Шаҳарда яшовчи бу ходимлар бу имтиёзлардан фойдаланмайди. Ўзбекистон Республикаси Президенти қошидаги Вазирлар Маҳкамасининг 1 декабрь 1993 йилдан 582-сонли қарорига асосан электр энергиясидан бу имтиёзли ҳуқуқдан фойдаланиш ойига 110КВТ соатга тадбиқ қилинади. Ойига 110 КВТ соатдан ортиғи учун амалдаги тўлиқ таъриф бўйича ҳисоб-китоб қилинади.

* * *

-1996 йилнинг январь ойида меҳнат таътилида бўлдим. Ўша давр касаллик варақасида ҳам бўлдим. Ишга чиққанимда 1996-йил 1 мартдан имтиёзли пенсияга чиққанимни ҳисобга олиб, мени буйруқ билан вазифамдан озод қилишди.

Ишдан бўшатиш тўғрисидаги буйруқни нотўғри деб ҳисоблайман, кимга мурожаат қилишим мумкин?

А. ЛАТИПОВ, Бухоро вилоят, Пешку тумани.

- Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 270-моддаси талабларига мувофиқ агар Сизни ишдан бўшатиш тўғрисидаги буйруққа норози бўлсангиз ишдан бўшаш тўғрисидаги буйруқнинг нусхасини ёки ишдан бўшатилганингиз тўғрисидаги ёзувлар киритилган меҳнат дафтарчасини олганингиздан сўнг бир ой муддат ичида меҳнат низоларини кўрувчи комиссияга ёки судга мурожаат қилишингиз керак эди. Сиз бу кўрсатилган муддатни ўтказиб юборгансиз. Агар Сизда бу муддатни узрли сабабларга кўра ўтказиб юборганингизни тасдиқловчи ҳужжатлар бўлса, меҳнат низоларини кўрувчи комиссияга ёки тўғридан-тўғри судга ариза билан мурожаат қилишингиз мумкин.

Фақат меҳнат низоларини кўрувчи органлар, ўтказиб юборилган муддатни узрли деб топишса, қайтадан тиклаши ва аризангизни кўриб чиқиши мумкин.

Хотира

ҲАЙДАР ДОМЛА САБОҚЛАРИ...

Атоқли файласуф олим, теран тафаккур соҳиби, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, Беруний номидаги Давлат мукофотининг совриндори Ҳайдар Пўлатов истеъдоди ва инсоний хислатлари билан эл оғзига тушган катта олим, қалби кенг, кўнгли очиқ, танти ва олижаноб инсон эдилар. Домла шогирдларидан ҳам ҳамиша шундай хислатлар қидирар, йўқларини эса тарбиялашга ҳаракат қилардилар. Ортиқча насиҳатгўйликдан қочардилар, кишининг иззат-нафсига тегиш у кишига ёт эди.

Ҳайдар домла кириб келган жойларига ўзлари билан бирга гўё ёруғлик, файз олиб киргандек бўлардилар.

Одатда олимлар замон билан бирга қадам ташлаб, унинг талабларига ўз тадқиқотларида у ёки бу тарзда жавоб бериб келадилар. Ҳайдар домлага хос иқтидорнинг энг ёрқин белгиси - бу воқеликни олдиндан кўра билиш, унга ўз муносабатини билдириш салоҳиятидир.

Ҳайдар Пўлатов мустақилликка эришишимиздан сал илгарироқ, 1991 йилда «Мулоқот» журналида «Ўзбек мафкураси» номли илмий асосланган, долзарб мавзудаги мақоласини эълон қилганида, баъзилар хайрон бўлиб «лаб бургани» сир эмас. Қарангки, миллий истиқлол мафкураси масаласи 1993 йилга келиб республика миқёсида кун тартибига қўйилди.

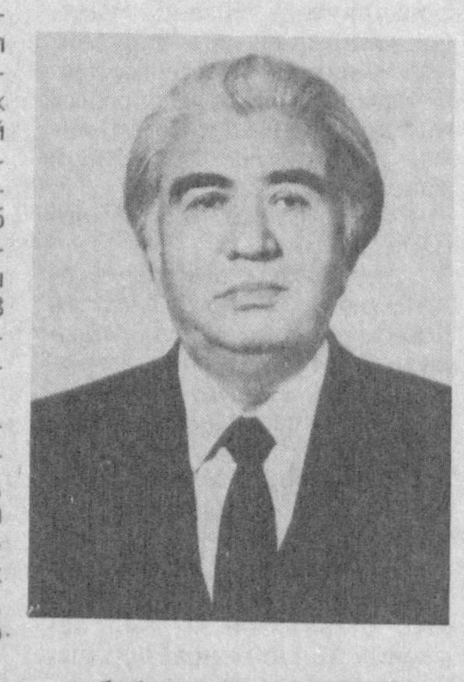

Коммунистик мафкура ҳукмронлик қилган яқин ўтмишда миллийлик ҳақида ёзиш, уни ҳимоя қилишга ҳамма ҳам журъат эта олмас эди. Бундайлар миллий чекланганлик ва миллатчиликда айбланар, турли йўллар билан таъқиб этилар эди.

Ўз халқига, Ватанига содиқ олим сифатида Ҳайдар домла шундай мураккаб шароитда ҳам миллийликни ҳимоя қилишга, миллий ифтикор, миллий масъулиятни шакллантиришга куч ва ирода топа олган эди. Ҳайдар Пўлатов 300 дан ортиқ фалсафа, ҳуқуқ ва маънавий қадриятларга оид мақолалар, қатор йирик рисолалар яратди. У кишининг айтган ҳар бир сўзи, қалами остидан чиққан ҳар бир фикрига жамоатчилик бефарқ қарамасди, ўзининг у ёки бу тарздаги муносабатини билдирар эди.

Республикамиз мустақиллигини зўр мамнуният, чексиз қувонч билан кутиб олган Ҳайдар домла сўнгги йилларда Ўзбекистоннинг миллий мустақиллиги ва унинг тараққиётига оид қатор илмий-назарий муаммолар билан шуғулланди. «Ўзбек мафкураси» деб номланган мақоласида «Она Ватан, қадрдон халқи иқболи ва тақдирига бефарқ бўлишнинг, ўз халқи қайғу-алами, орзу-умиди ва қувончига шерик бўлмасликнинг гуноҳи оқпадарликдан ҳам оғирдир»,-деб ёзган эди.

Ҳайдар домла мустақил Ўзбекистон давлатининг маънавий асосини белгилаб берувчи миллий истиқлол мафкураси ва сиёсатини ишлаб чиқишдек улуғвор ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўша олди. Ўзининг «Миллий уйғониш давлати», «Мустақиллик масъулияти», «Мафкуравий ҳукмдорлик», «Умуминсоний қадриятлар», «Маънавий мерос» каби илмий ва ҳаммабоп мақолаларида миллий мафкура ва сиёсатни, қадриятлар ва маънавий мероснинг мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида тутадиган ўрни ва роли билан боғлиқ бўлган қатор муаммоларни назарий жиҳатдан очиб беришга эришади.

Ҳайдар Пўлатов республикада биринчилардан бўлиб инсонпарварлик масаласини кенг тадқиқ қилган олимлардан эди.

Домла ҳам ҳуқуқшунос, ҳам файласуф, ҳам тарихчи олим бўлиш билан бир қаторда ўз Ватанининг, ўз миллатининг жонкуяри эдилар. Чинакам ватанпарвар бўлган Ҳайдар Пўлатов сўнгги тадқиқотларидан бўлган «Мустақиллигимиз қадриятлари» номли мақоласида «Ўзбекнинг иззати, ўзбекнинг қадр-қиммати, ўзбекнинг бахти, ўзбекнинг қалби Ватанидир» деб таъкидлаган эди.

Инсон мавзуси, инсоний жамият қуриш, инсон тарбияси масалалари домла тадқиқотларида бош масала қилиб қўйганди. Ҳайдар домла доим ҳақиқий инсонларга дўст бўлиб келди, кимда-ким ёрдамига муҳтож бўлса, ундан ҳимматини аямади. Муносиб шогирдлар, фарзандлар етиштирди. Фарзандлари домланинг пок номини эъзозлаб келмоқдалар. У киши раҳбарлигида олимлик даражасига эришган илм толиблари эса бугун мустақиллигимиз қадриятларини мустаҳкамлашга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Ҳайдар Пўлатов ҳаёт бўлганларида шу кунларда етмиш ёшга кирар эдилар. Бешафқат ўлим у кишини орамиздан олиб кетди. Ҳайдар домла ҳаётлигида одамлар қалбига жо этган ибратлари, биз каби шогирдларига илмдан, маърифатдан ва энг асосийси одамийлик, инсонийликдан берган беқиёс сабоқлари дилимиздан асло ўчмайди.

Истиқлол фидойиси бўлган Ҳайдар Пўлатов одамлар ёдида ғурури баланд, мард инсон сифатида яшайверади.

Шавкат ЁҚУБОВ.

Фан-техника оламида

«ПОЛЯНТЕ»НИНГ ОДДИЙ МЎЖИЗАСИ

Газетамизда мана ярим йилдирки, ПГС фирмаси ишлаб чиқараётган кичик нонвойхоналар тўғрисида мунтазам эълонлар босилаяпти. Улар корхоналар, ташкилот ва фирмалар, фуқаролар диққатига қаратилган бўлиб мазкур нонвойхоналарнинг афзаллиги, ишлаб чиқариш қуввати ҳақида қисқача маълумот бериб борилаяпти.

Олинган маълумотларга кўра «Полянте» кичик нонвойхоналарини сотиб олиб ишлатаётганлар улардан жуда мамнун бўлишмоқда. Нонвойхоналарда ёпилаётган нон ва булочкалар ўта сертаъмлиги билан истеъмолчиларни хушнуд этмоқда.

Ўзбекистон Президенти ва Ҳукуматининг кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш тўғрисидаги фармон ва қарорлари асосида нон саноати соҳасида белгиланаётган тадбирларга «Полянте» қурилмалари тўла жавоб бераяпти, десак янглишмаймиз. Кеча-кундуз узлуксиз ишлашга қодир бу кичик нонвойхоналарнинг миттисидан тортиб то энг йиригигача аҳолини янги, иссиқ бўрсилдоқ тўйимли нон билан таъминлашда жуда қўл келаяпти.

«ПГС»нинг ўртача нонвойхонаси соатига 8 Квт электр энергияси сарфлаб 80 буханка нонни пишираолади. Қизиш даври 3-5 дақиқа, вазни 90 килограмм.

Маълумки, Жаҳонга машҳур кўплаб фирмаларнинг нонвойхоналари соатига 600 квтдан 70, 100 квтгача электр қуввати сарфлайдилар.

Уларнинг қизиш вақтлари 25-60 минутни ташкил этади. Вазнлари ҳам оғир - 350-500 килограмм. Бирор жойга олиб бориб ўрнатиш ҳам катта куч талаб этади.

«Полянте» нонвойхонасини ўрнатишга махсус бино, ишлатишга малакали нонвой бўлиши шарт эмас. Уни хоҳлаган киши бемалол ишлата олади. ПГС фирмасининг нон пишириш қурилмалари ўзининг ўша оддийлиги билан мўъжизакордир.

Газетамизнинг бугунги сонида мана шу кичик нонвойхоналарнинг техник характеристикасини газетхонлар эътиборига ҳавола этамиз.

«Полянте» кичик нонвойхоналарининг техник характеристикаси

Нонвойхоналар турларининг маркалари	Номинал аҳамияти			
	ПГС-О11	ПГС-012	ПГС-014	ПГС-013
Бир соатли унумдорлиги	160бух/соат	80бух/соат	32бух/соат	8бух/соат
Бир суткали унумдорлиги	2000 кг	1000 кг	400 кг	100 кг
Максимал сарфланадиган электр энергияси	16квт/соат	8квт/соат	4,3квт/соат	1,3квт/соат
3 фазли ишчи кучланиши	380/220в	380/220в	380/220в	220 В
Камераларнинг максимал температураси	350 С	350 С	350 С	350 С
Қурилманинг қизиш вақти	5 минут	5 минут	5 минут	5 минут
Тагликнинг ҳажми	0.25м²	0.25 м²	0.25м²	0.175м²
Оби нон ва булочкаларнинг пишиш муддати	8 минут	8 минут	8 минут	7-8 минут
Буханка ноннинг пишиш муддати	30 минут	30 минут	30 минут	30 минут
Узунлиги	1100 мм	600мм	600 мм	350 мм
Кенглиги	600 мм	600 мм	600 мм	600 мм
Баландлиги	1750мм	1750мм	1600мм	450мм
Вазни	95 кг	70 кг	65 кг	17 кг
Баҳоси	406600сўм	295000сўм	191000сўм	59800сўм

Қурилмалар комплекти

Нонвойхонанинг йиғилган ҳолдагиси	1 дона	1 дона	1 дона	1 дона
Тўрсимон таглиги	10 дона	5 дона	4 дона	1 дона
Металл таглиги	-	-	-	-
Буханка нон учун қолиплар	240 дона	120 дона	48 дона	12 дона

Юқорида техник характеристикаси баён этилган кичик нонвойхоналарни сотиб олишни истаганлар қуйидаги манзилга мурожаат этишлари мумкин.

700081, Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси 29-уй, С.Раҳимов метро бекати
Телефонлар: (3712) 79-14-29, 79-38-540.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Қирғизистоннинг Босқон қишлоғида яшовчи мингдан ортиқ аҳоли (асосан болалар ва аёллар) бошқа жойларга кўчирилган. Маълумки, яқинда олтин ажратиб олишда ишлатиладиган заҳарли модда ортган машина шу қишлоқдан оқиб ўтиб Иссиқ кўлга қуйиладиган дарёга ағанаб тушган эди. Бу ишнинг сабабчиси бўлган Канаданинг ширкати зарар кўрган аҳолига товон тўлашга ваъда берган эди. Бироқ, ҳалигача кишилар тегишли ёрдамни ололмаганлар. Ерли аҳоли олтин ажратиб олишда бундай заҳарли модда ишлатмасликни талаб қилмоқда.

***

Қирғизистонда этник жиҳатдан камсонли миллатлар муаммосига бағишланган конференция бўлиб ўтди. Ҳозир республикада истиқомат қилаётган 80 дан ортиқ миллат ва элатларнинг ичида ўзбеклар ва руслар кўпчиликни ташкил этади. Юқоридаги проблемалар билан шуғулланувчи В. Богатиревнинг сўзларига қараганда, камсонли миллатли ҳам сиёсий фаолиятда фаол қатнашишга ҳаракат қилмоқдалар.

***

Душанбега Исроил давлатига қарашли ичига озиқ-овқат, дори-дармон, кийим-кечак ортган самолёт қўнган. Бу самолёт табиий офатдан зарар кўрган Афғонистонга йўл олади.

***

Тожикистон Президенти И.Раҳмонов БМТ ҳомийлиги остида ўтадиган гиёҳванд моддаларга қарши курашиш масаласига бағишланган махсус конференциясида қатнашиш учун Нью-Йоркка келган. Ушбу анжуман 8-10 июнь кунлари бўлиб ўтади.

***

Туркманистон Президенти Сафармурод Ниёзов амалий сафар билан Бирлашган Араб Амирликларига боради. Бу Туркманбошининг ушбу мамлакатга биринчи сафари бўлиб, унда иккала давлатнинг иқтисодий ва маданий соҳаларига доир саккизта ҳужжат имзоланиши мўлжалланган.

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

Республика Кўчмас мулк биржаси сиз азизларни 1998 йилнинг 23 июнь куни соат 10.00да Республика биржалар марказида бўлиб ўтадиган

КИМОШДИ

савдосига таклиф этади!

Савдога қуйидаги мулклар қўйилади:

1. Тошкент шаҳар, Сирғали тумани, Венгер кўчасининг, 2-тор кўча 59-уйда жойлашган «Тошбозортайёрловсавдо» уюшмасининг иккинчи сонли Давлат мева-сабзавот тайёрлов савдо корхонасига қарашли майдони 576 м2 бўлган алоҳида жойлашган мева-сабзавот сақлайдиган ОМБОРХОНАСИ.

Бошланғич нархи 1412800 сўм.

2. Тошкент шаҳар, Нукус кўчаси, 16-уйда жойлашган «ТАПОиЧ» Давлат акциядорлик бирлашмасига қарашли, майдони 212 м2 бўлган 23-сонли дўкони.

Бошланғич нархи 323769 сўм.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 8-уй. Телефонлар: 136-15-28, 136-15-29, 136-28-75. Факс: 136-26-26.

Тошкент шаҳрининг Шайхонтоҳур туманидаги Ҳайит Тоғаев номли 192-ўрта мактаб томонидан 1997 йили Отабек Маннонов номига берилган 001804 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

«ОЛТИН МАЪБУДА» КИМГА НАСИБ ЭТАДИ?

Футбол

Эртага «Бразилия»-«Шотландия» терма жамоаларининг учрашуви билан навбатдаги жаҳон чемпионатига старт берилади. Асримизнинг сўнгги баҳси. Шубҳасизки, ушбу жаҳон чемпионатига мезбонлар узоқ вақт ҳозирлик кўришади. Ҳал қилувчи учрашувлар бўлиб ўтадиган Сен-Денидаги «Стад де Франс» ўйингоҳи 80 минг томошабинга мўлжалланган. Унинг қурилишига францияликлар 3 миллиард франк сарфлашган. Чемпионат ўйингоҳларига 2,5 миллион чипта тайёрланган. Айни пайтда уларнинг барчаси сотиб бўлинди.

Жаҳон чемпионатини дунёнинг барча мамлакатлари телевидение орқали олиб кўрсатади. Мухлисларнинг сони эса 37 миллиард. Бир ярим мингга яқин ашаддий футбол мухлислари француз тилини ўрганишга бел боғлаган. Улар бир ой мобайнида мезбонлар билан маҳаллий тилда гаплашиш ниятида.

Кўпчилик мухлислар жаҳон чемпионлиги Бразилия терма жамоасига насиб этади деган фикрда. Чунки «Футбол мамлакатининг Ромарио, Ринальдо каби юлдузлари бор. Шунингдек, Германия ва Италия терма жамоалари ҳам «Олтин маъбуда»га эга бўлиш иштиёқида.

Бу ёқда эса...

Хуллас, 172 мамлакатлар терма жамоалари орасидан Францияга бориш 32 мамлакатга насиб этди.

Хўш, уларнинг орасида ғолиблик кимга насиб этаркан? Буни аниқлаш учун эса борйўғи 33 кун сабр қилиш керак.

Раҳмон АЛИ.

ЧЕЛЛЕНЖЕРНИНГ УЧИНЧИ ЁЗИ

Тошкентдаги «Динамо» теннис кортларида бир ҳафта давомида теннис бўйича аёллар «Челленжер» халқаро турнири бўлиб ўтди. Унда йигирмадан ортиқ давлатдан ташриф буюрган 100 га яқин дунёнинг кучли ракетка усталари ғолиблик учун баҳс олиб боришди. Ўйинлар қизиқарли ва муросасиз спорт курашлари остида ўтди. Маълумки, мусобақа асосий сеткасида уч нафар ўзбекистонлик теннисчи баҳсга киришган эди. Теннисчиларимиздан биринчи бўлиб WTA тасниф ассоциацияси таснифига кўра 816 ўринни банд этиб турган, ўсмирлар ўртасида қатор мусобақалар совриндори Ирода Тўлаганова майдонга тушди. Афсуски, унинг бу галги рақиби исроиллик Тзипора Обзилер (рейтинг рақами - 271) жуда тажрибали ва кучли спортчи эди. Биринчи сетда исроиллик спортчи ғалабага осонлик билан эришди-6:2. Иккинчи сет анча шиддатли кечган бўлсада, Обзилернинг бой тажрибаси қўл келиб 7:5 ҳисобида устун келди ва ғолиб чиқди. Яна бир теннисчимиз Лилия Битяковага ёмғир халал бериб, рақиби билан беллашиб икки кунга чўзилиб кетди. Бу ўйин ҳам кескин вазиятларга бой бўлди. Дастлаб теннисчимиз рақиби Елена Крутко (Латвия) 6:3 ҳисобида ғалаба қозонган бўлса, иккинчи сет 6:4 ҳисобида юртдошимиз фойдасига ҳал бўлди. Учинчи ҳал қилувчи сетда яна Крутконинг қўли баланд келиб, умумий ҳисоб бўйича ғалабага эришди. Учинчи теннисчимиз Наталья Никитинага ҳам кучли рақиб тўғри келди. Австралиялик, 225 рейтинг рақамига эга Гейл Биггснинг кучли зарбалари спортчимизни бироз шошириб қўйди. Натижада 6:2, 6:3 ҳисобида ғалаба австралиялик теннисчига насиб этди. Дастлабки босқичда исроиллик Обзилер вакилимиз Ирода Тўлаганова билан қийин учрашувда ғалаба қозонган бўлса, кейинчалик АҚШ вакили Мекхан Чаукнесини 6:1, 6:4 ҳисобида мағлубиятга учратди. Чорак финалда у япониялик Обатани 7:5, 6:3 ҳисоб билан енгиб, ярим финалга йўлланма олди. Ярим финалда голландиялик Ховфман билан учрашиши керак эди. Лекин Ховфман бетоблиги сабабли бу учрашувда иштирок этолмади. Шунинг учун ғалаба бу ерда Обзилер ҳисобига ёзилди. Шу боис Обзилер финалда иштирок этиш имкониятига эга бўлди. Финал учрашувида Обзилер австралиялик теннисчи Патрисиа Вартушга рўбарў келди. Биринчи сет 6:3 ҳисобида Вартуш фойдасига ҳал бўлди. Дастлабки сетда Вартушнинг устунлиги яққол сезилиб турса-да, иккинчи сет деярли тенг курашлар остида ўтди. Ҳатто Обзилер 3:1 ҳисобида олдинга ҳам чиқиб олди. Кейинчалик тажрибали Вартуш ўйин суръатини оширишга муваффақ бўлди. Икки марта рақибаси тўп оширган геймда ғалаба қозониб, очколар ҳисобида ҳам олдинга тушиб олди. Агар Патрисиа ушбу геймда ҳам ғалаба қозонгудек бўлса, турнирда ғолиб чиқиши мумкин бўлади. Саккизинчи геймда ҳам Вартуш 5:3 ҳисобида олдинга чиқиб олди ва тўққизинчи геймда ғалаба учун астойдил кураш олиб борди. Дастлабки босқич беллашувларида Вартуш кореялик кучли спортчи Чо Юнг Лони 7:6, 6:3 ҳисобида мағлубиятга учратди. Кейинчалик яна бир кучли теннисчи австралиялик Аннабел Элволдни чорак финалда уч сетга кўра мағлубиятга учратди - 3:6, 6:4, 6:2. Украиналик Запорежанова Булт билан бўлган учрашувда аввалига Бултнинг қўли баланд келганди. Бироқ, Вартуш ирода, ғалабага бўлган ишончни ишга солиб, муваффақият қозона олди. Ярим финалдаги унинг рақиби турнирнинг биринчи ракеткаси Хоруко Иноя эди. Ана шу учрашувда ҳам ўйин кескин ва қизиқарли ўтиб, 6:4, 7:6 ҳисобида Вартуш ғалаба қозонди. Бу Вартушга финалга бўлган йўлланмани таъминлади. Финалда эса исроиллик рақибаси Тзипора Обзилерни ҳар икки сетда ҳам 6:3, 6:3 ҳисобида мағлубиятга учратиб, 1998 йилги Тошкент халқаро «Челленжер» турнирининг ғолибаси бўлди. Ҳақиқатан ҳам, бундан икки йил аввалги ушбу турнир илк бор ўтказилганда биринчилардан бўлиб келган Патрисиа ғолибликни қўлга киритганди ва бу сафар ҳам у бўш келмади.

Жуфтликлар бўйича бўлган учрашувларда америкалик Мелиса Мазот ва колумбиялик Фабриола Зулуага биринчи ўринни қўлга киритишди.

Турнинг тантанали ёпилиш маросими ҳам байрамона кайфиятда ўтди. Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов, Республика теннис Федерациясининг Президенти Рустам Иноятов ва «Эйтили Лимитед» фирмасининг президенти Сассон Кокшурилар мусобақа иштирокчилари, ғолиби ва иккинчи совриндорини табриклашди. Шундан сўнг 1998 йилги мусобақаларда иккинчи ўринни қўлга киритган Тзипора Обзилерга ҳамда биринчи совриндор австралиялик Патрисиа Вартушга соврин ва совғалар топширилди.

- Ўзбекистон мен учун жуда омадли юрт,- дейди Патрисиа Вартуш. Тошкент эса иккинчи она Ватаним бўлиб қолди. Бу ердаги инсонларнинг муносабатлари, меҳри ва аҳлоқ-одоби менда жуда катта таассурот қолдирди. Шунинг учун ҳам барчангизга таъзим қилиб, ўз миннатдорчилигимни билдираман. Келаси йил ҳам албатта Тошкентга келиб, ўз ўйиним билан сизларни хушнуд этишга ҳаракат қиламан.

Иккинчи совриндор Тзипора Обзилер ҳам бир ҳафта давомида Ўзбекистондай юртда бўлганидан мамнунлигини, турнир ташкилотчилари ва ҳомийлари, Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамжиҳатлик билан мусобақани ташкиллаштиришганини айтиб ўтди. У ҳам келаси йил турнирга албатта келишини айтиб, ҳакам ва мухлисларга ўз миннатдорчилигини билдирди.

Шундай қилиб, бир ҳафта давомида мухлисларда катта қизиқиш уйғотган Тошкент аёллар «Челленжер» турнири ҳам ўз ниҳоясига етди. Бу йилги мусобақалар муваффақиятли ўтгани ва бир овоздан юқори баҳо олганлигини инобатга олсак, эндиликда Ватанимиз йирик халқаро турнир ўтказиш борасида яхшигина тажриба тўплаганлигига гувоҳ бўламиз. Олдинда эса йилнинг энг муҳим мусобақаси - «Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги» халқаро турнири. Бу мусобақалар ҳам бир неча поғона юқори даражада ўтиши кутилмоқда. Демак, бизни янги учрашувлар ва ҳаяжонли онлар кутмоқда.

Суратда: мусобақа ғолиби Патрисиа Вартуш.

Рашид ГАЛИЕВ олган сурат.

Дониёр ЮСУПОВ.

ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ

Бухоро шаҳридаги «Бухоро» ўйингоҳида вилоят тиббиёт ходимлари спартакиадаси бўлиб ўтди. Унда 10 дан ортиқ даволаш-профилактика муассасалари жамоалари ўзаро куч синашдилар, - спортнинг волейбол, стол тенниси, шахмат ва шашка турлари бўйича майдонга тушдилар.

Қизиқарли ўтган беллашувлар қуйидаги натижалар билан тугади:

Волейбол бўйича аёллар ўртасида ўтказилган баҳсларда биринчи ўрин Қоракўл тумани марказий касалхонаси жамоасига насиб этди. Бухоро тиббиёт билим юрти хотин-қизлари иккинчи ўриндан жой олдилар. Вилоят клиник касалхонаси жамоасига учинчи ўрин берилди.

Эркаклар ўртасидаги волейбол баҳсларида вилоят клиник касалхонаси спортчиларининг қўли баланд келди. Қоракўл ва Ғиждувон туман марказий касалхоналари волейболчилари эса иккинчи ва учинчи ўринлардан жой олдилар.

Стол тенниси баҳсларининг ҳам ўз ғолиблари аниқланди. Вилоят клиник касалхонаси теннисчилари бу мусобақаларнинг ҳам ғолиблари бўлишди.

Иккинчи ва учинчи ўринлардан эса Жондор ва Ғиждувон туманлари марказий касалхоналари жамоалари жой олдилар.

Шахмат ишқибозлари спартакиада куни қизиқарли ўйинларга гувоҳ бўлдилар. Ғиждувон туман марказий касалхонаси ва Когон шаҳар касалхонаси шахматчилари бу мусобақалар давомида топқирлик кўрсатиб, чиройли усулни қўлладилар ҳамда фахрли биринчи ва иккинчи ўринлардан жой олдилар. Вилоят клиник касалхонаси жамоасига эса учинчи ўрин берилди.

Шашка бўйича ўтказилган мусабақаларда Когон шаҳар касалхонаси шашкачилари пешқадам бўлдилар. Жондор тумани марказий касалхонаси жамоасига ушбу баҳсларда иккинчи ўрин, Қоракўл тумани марказий касалхонаси шашкачиларига эса учинчи ўрин насиб этди.

А.ИСТАМОВ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ МУАССИСИ: ИШОНЧ

Бош муҳаррир ўринбосари: Чори ЛАТИПОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият-56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш-56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01. Наманганда - 6-22-10. Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 21.40

Буюртма Г— 0105. Нусхаси — 20.568. Масъул навбатчи: Улуғбек ҚОЗОҚОВ 1 2 3 4 5 6